
Locals' Sense of Texel

A study into the influence of tourism on the sense of place of the Texel Islanders

Picture 1: Texel, Wadden Sea Island. (Photo by M. Hempen, 2017).

Bachelor Thesis

Miriam Hempen

10-06-2019

Supervisor Bernadette Boumans

Rijksuniversiteit van Groningen, Faculteit Ruimtelijke Planning

Summary

Over the past couple of years, more and more tourists have visited Texel, one of the Dutch Wadden Islands. Some Islanders struggle how Texel can maintain its identity while attracting 1.2 million tourists every year. In the context of this question, research is conducted into the sense of place of the Islanders, born, raised and/or living on Texel, and if the rising tourism has an influence on their sense of place over the years. Among Islanders, semi-structured interviews are conducted in order to examine the locals' sense of Texel and what influence tourism has on it. It is found that the participants identify their island through the diverse core competencies that the island has to offer which influence the strong sense of place that they have with their Texel. In general, nature, that consists of beaches, forest, and dunes in combination with the quietness, and solidarity amongst the locals can be seen as Texels' identity. The participants indicate that Texel economy is highly dependent on the tourism industry, and are aware that Texel would not be Texel as it is nowadays with all the facilities without tourism. There is a hate-love relationship with tourism. The rising tourism has been embraced to this day but in order to preserve the locals' sense of place, the tourist numbers should not rise anymore in order conserve the landscape that made Texel so diverse and attractive for tourists. Thus, a balance should be found between a proper social-economic development desired by locals and preservation of the natural and cultural authentic characteristics that Texel has to offer towards their locals and tourists.

Keywords: *Sense of place, tourism, locals' attitudes, socio-economic impacts*

Table of Contents

1. Introduction.....	4
Context Study	4
Research Question	5
Structure.....	5
2. Theoretical Background.....	6
Sense of Place.....	6
Impact of tourism	7
Locals' Attitudes Toward Tourism.....	8
Conceptual Framework	9
3. Research Methodology	10
Data Collection	10
Data Analyses	11
Ethical Considerations.....	11
4. Results.....	12
Sense of Place.....	12
Attitude toward tourism:	13
Preservation Sense of Place	14
5. Conclusion and Discussion.....	17
References	19
Appendices	24
1. Interview Guide	24
2. Informed Consent	
3. Description Interviewees	
4. Code Tree	
5. Transcript 1	
6. Transcript 2	
7. Transcript 3 + 4	
8. Transcript 5	
9. Transcript 6	
10. Transcript 7	

1. Introduction

Context Study

Over-tourism, a concept that appeared into the world a few years ago, is still an often discussed concept. Some destinations struggle with the tourism flow, tourists want the authentic experience and in contrast, locals see that their unique sense of place that characterize their home slowly disappears due to the rising tourism flow (Milano et al., 2018). Mostly applicable to popular tourism cities and islands worldwide. However, the Texel Islanders' voices have reached the newspapers during and after the summer of 2018. Newspapers use headlines such as 'The European mass tourism city in a small way: Texel's lifeblood is silting up' (Melchior, 2018) and 'Eight months high season on Texel' (Van Loenen, 2016). It seems that the rise of tourism becomes an important topic on the local governments' political agenda of Texel as it seems that the locals' criticism increases; is the island not becoming too crowded? In the past 10 years, more tourists decided to visit Texel for their holiday, the weekend or just for a day since the ferry ride only takes twenty minutes from the Dutch mainland.

Texel is the largest Dutch Wadden Sea Island and the Wadden Sea, in which this island is situated, is nominated and added on the UNESCO's World Heritage List in 2009 (UNESCO, 2017). According to Cellini (2011), *"it is worth remembering that the main purpose of UNESCO is not the promotion of tourism flows"* (p.454). However by trying to the sanctuary the world's most unique often comes along with more tourists (Piggot-McKellar & McNamara, 2017). Texel offers diverse nature, a quiet atmosphere in the dunes with a view on the Wadden Sea and the strong locals' connection to Texel gives an authentic experience for the tourists (Bosman et al., 2011). Quietness, space, and nature; the core competencies of Texel and at the same time part of Texels' heritage.

Previous research stated that tourism on Texel is seen as a blessing as well as a blight by the Islanders (Van der Duim & Lengkeek, 2004). In 2009, the yearly tourist's flow was approximately 1 million for Texel (ibid.). Comparable, 10 years later the tourist flow increased towards 1,2 million tourists a year (personal communication, VVV Texel, 2019). Rising tourism on Texel has led to opportunities for the locals since it created more jobs and improved facilities (Van der Duim & Lengkeek, 2004). However, it has interrupted the locals in terms of agriculture, the increase of traffic and might change the islands' identity (ibid.). This research is especially focused on the latter since overcrowding, which is stated by some Islanders, might have an impact on the life quality of the island (Goodwin, 2017). There are people that are born and raised and/or have lived decades on Texel. This research dives deeper in what the island exactly means to these locals and if the rise of tourism has an influence on their sense of place. Previous studies have shown that tourism has a well-made influence on the sense of place that locals have on their home environment (Ibid.) But in what way, positive or negative?

Research Question

Since Texel has experienced an increase in tourism the past few years, it is worth to research if the rise of tourism has influenced the sense of place of the Islanders and how they view their island in terms of character and uniqueness. Therefore, the following central research question has been established

*To what extent does the rise of tourism on Texel influence
the sense of place of the Texel islanders?*

In order to answer the central question, three sub-questions are answered first:

- 1) *How does tourism impact Texel?*
- 2) *How do Texel Islanders describe their sense of place of their island?*
- 3) *What are the attitudes of Texel Islanders toward tourism on their island?*

Structure

After the introduction, the theoretical framework is discussed in chapter 2. This chapter consists of theories, concepts, and definition of the main concentrations: a sense of place, the tourism impact on the local community and locals' attitudes toward tourism. The chapter finishes with a conceptual framework followed by an expectation. Furthermore, chapter 3 discusses the data collection methods that are used to collect data for this research. Primary and secondary data are used in the form of interviews, but also articles, journals, and reports. Chapter 4 lays out the primary data collection results. In this chapter, all the detailed findings can be read that are collected from the interviews. Subsequently, in Chapter 5, a conclusion is drawn from the results where a reference is made to secondary data which finally answer the main- and sub-questions. Together with a discussion part in which complications are discussed that occurred during the research followed by suggestions for more in-depth research.

2. Theoretical Background

Sense of Place

A place is only a place with meaning until people have experienced the place by either being born, grown up and/or lived in it. A place is shaped by the emotional connection that individuals, families, and societies have with the place (Manzo, 2005). This emotional connection can be defined as 'sense of place'. It describes how people feel and think about their surrounded geographical environment including the cultural meaning, values, and symbols that go with the setting (Williams & Vaske, 2003). It is important to mention that sense of place is based on social constructions along with material reality (Stedman, 2003). Sense of place is an umbrella concept covering three place constructs: place identity, place attachment and place dependence (Jorgensen & Stedman, 2001). However, Knez (2005) argues that there is no clear agreement on the relationship between these constructs. To interpret the constructs differently, sense of place reflects different components of attitudes: cognition, affect and behavioral elements (Jorgensen & Stedman, 2001).

First of all, place identity equates with the cognitive component. Place identity is a dynamic process which Proshansky et al. (1983) describe as a "*potpourri of memories, conceptions, interpretations, ideas and related feelings about specific physical setting*" (p.60). In addition, Hauge (2007) argues that identity can be seen as a people-environment relationship. Therefore, it can be said that place identity is determined by physical components and meaning and associations that are developed by people about a place (Bott et al., 2003). The second construct is place dependence, linked to the behavioral element of attitude. Hidalgo and Hernandez (2001) use two components of place dependence; the quality of the place's available social and physical resources to satisfy the behaviors and the comparison with other alternative places. It describes the individual's representation of a place in relation to personal goal-oriented behaviors (ibid.). In general, it suggests how attached an individual is to a place for its functional reasons. Place attachment is the last construct which is associated with the affective component and refers to people's bonds with places developed over time (Ibid.). Often physical features and symbolic meaning influence people's place attachment, for example, heritage which creates a sense of continuity with the past (Stedman, 2003). Heritage consists of all the features of life; environmentally, material and immaterial qualities that a place has inherited overtime (Ahmad, 2006). In the case of Texel, heritage is especially nature-focused. Nevertheless, the island has a cultural heritage as well. For example, a stolp is a typical Texel farm with a sort of pyramid shaped roof. It is a characteristic construction method of Texel. These stolps can still be found on the island as dwellings. Additionally, place satisfaction can be seen as an extra fourth construct part of place attachment, as stated by Deutsch and Goulias (2009). It defines the person's satisfaction level with the available services and surrounded environment (ibid.). Other researchers add that place satisfaction is the main driver for residents to stay at a place, the willingness of it (Zenker & Gollan, 2010). However, more attributes of place satisfaction influence the willingness to stay at a place. Wickramaarachchi and Butt (2014) argue that the closeness of family and job opportunities result in that residents stay at a place; while Mellander et al. (2011) state the strongest reason for staying are the social environment and the physical appeal of a place. The latter can be perceived differently by various age groups. Haartsen et al. (2013) point out that people in different stages in life course perceive the countryside, in this case, Texel, in a different way. Young people might associate the rural with nothing to do while seniors refer to the quietness.

In order to understand people's sense of place, first needs and wants, behavior, and historical and symbolic connection with the place need to be identified. Thus, the umbrella concept sense of place is a dynamic notion that might change over time. But by what impacts?

Impact of tourism

Currently, destinations experience the phenomenon over tourism; a situation whereby the impact of tourism exceeds physical, ecological, social and/or economic capacity thresholds (Peeters, 2018). Therefore, tourism might have an impact on the local community and environment. These tourism impacts can be divided into three main categories: socio-cultural, environmental and economic (Andereck et al., 2005).

Socio-cultural impacts refer to changes in locals' everyday experiences, including their values, and way of life (Wearing, 2001). The exchange of culture is probably the most precious social value of tourism. By sharing culture, locals develop pride (Besculides et al., 2002). It serves as a supportive force and encourages community involvement and self-esteem. Also, it contributed to the quality improvement of life among the locals (Ibid). Yet, socio-cultural impacts on the local community can be ambiguous. This means that the objective impact may seem beneficial to some groups however is experienced negatively by others. As stated by Zamani-Farahani & Musa (2012); *"The higher the ratio of tourists per resident, the higher the perception of socio-environmental problems that tourism causes to the community"*. Therefore, it should be studied in relation to the locals' attitudes towards tourism. Especially since tourism causes social disorder, over-crowding in combination with traffic problems (Kim & Patrick, 2005).

Likewise, there are environmental tourism impacts. This refers to the influence that tourism-related actions of people might have on the environment (Williams, 2002). The existence of tourism boosts natural resources preservation, sustainable management, and heritage protection. In some cases, tourism has led to infrastructure improvements due to man-made since the destination has to protect nature against tourism (McKercher, 1993). Unfortunately, most environmental impacts are negative especially coastal systems and mountain area are sensitive towards uncontrolled mass tourism (Sunlu, 2003). The provision of tourist amenities put pressure on natural resources and scenic landscape.

Additionally, these tourist amenities are related to positive economic impacts; the effect that a market trend might have on employment, income, and commerce (Marin, 2015). Tourism creates local jobs which act as a vital incentive to reduce emigration from rural areas. Withal, economic benefits lead to facility improvements like supermarkets, sport and recreational facilities, and infrastructure. But again, it is accompanied by negative impacts. The amenities development put pressure on existing infrastructure (Samat & Harun, 2013). The development demands greater amounts of land which may contest with existing land use like agriculture. In order to maintain these amenities, additional capital and costs are needed to meet the tourists' and locals' needs.

In order to preserve locals' sense of place, the tourism regulation and the impact that it might have on the locals and environment is important to recognize. The above-mentioned impacts might have dissimilar effects on each local individually. But what may influences these effects?

Locals' Attitudes Toward Tourism

For a tourism destination, it is vital to understand the local residents' attitude toward tourism and take it into consideration while planning tourism to keep tourism sustainable in the long term (Ap and Crompton, 1998). Tourism planning should optimize economic benefits but should not overlook social and environmental benefits. The willingness of the residents into the tourism process is critical to tourism success at a place (Harrill, 2004). Therefore, informing and consulting residents about tourism development and understand their perception and attitudes toward tourism impacts.

To recognize the locals' attitudes toward tourism, Gursoy, Jurovski & Uysal (2002) have addressed the attitudes based on the type of employment and economic dependence on tourism. The only conclusion from this study is that locals who economically depend on tourism express the favourable attitudes toward tourism (Ibid.). Nevertheless, Haartsen et al. (2003) point out that different ages can lead to various representations of the rural environment. Other studies have reported that the locals' attitude toward tourism might be related to the development stage within the host community (Ko & Stewart, 2002; Tosun, 2006). These researchers suggest that host communities have a certain threshold to carry tourists. The tourism growth beyond this capacity point may result in negative impacts on the local community and environment. Another variable that aroused while researching residents' attitudes toward tourism is community attachment (McGehee & Andereck, 2004). Community attachment is measured in length of time living at the place. However various studies contradict each other on this topic. Sheldon (2001) shows that residents who have lived at a place for a longer period have more positive attitudes toward tourism than those with a shorter residency. Whereas long-residents perceive a lower level of positive impacts than those with a shorter residency according to Ayers & Potter, 1989). Nevertheless, the assumption that residents that are born and raised at a place perceive a lower level of positive tourism impacts than those with a shorter residency has not yet conclusive given till proven otherwise (Andereck et al., 2005).

Generally, no consistent relationship has emerged when testing the connection between demographic variables and attitudes. Whereas a clear relationship has been discovered between economic variables and attitudes. Both demographic as economic variables are going to be questioned in this current study to whether there is a relationship between the two variables and the Islanders' attitudes towards tourism on their island.

Conceptual Framework

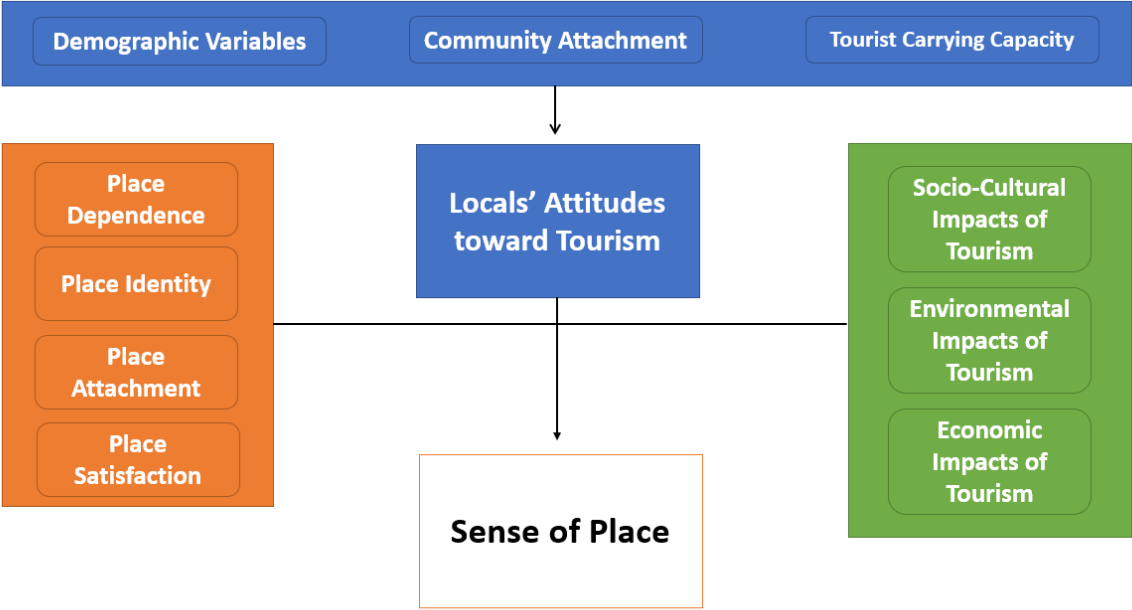

Figure 1: Conceptual Framework

The conceptual framework above in figure 1 mirrors the research focus which is *Sense of Place*, influenced by various factors. Every arrow designates a relationship between the various factors. Literature indicates that sense of place an umbrella concept that consists of the four factors on the left. Next, to that, the residents’ attitudes toward tourism depend on demographic variables, community attachment, the tourist capacity of a place. And tourism impacts can be divided into three kinds of impacts. All in all, everything is in relation to each other and the factors together influence the sense of place

Based on the literature, research questions and conceptual model, the following expectation is formulated within this research:

E₀: Expected is that tourism has a negative influence on the Texel Islanders’ sense of place

3. Research Methodology

Data Collection

To collect the necessary in-depth data to understand the Islanders' sense of place, a qualitative research method is used: semi-structured interviews. A guide has been made with fixed questions related to the research subject (see Appendix 1). However, follow-up questions are asked in response to the participant's opinions, experiences and emotions which has led to more in-depth information about the sense of place but also about current developments. Also, there has been made a comparison with how the participants appreciate Texel how it was decades ago to nowadays. Altogether, seven interviews are conducted with durations of 30-60 minutes (see Appendix 5-10). The interviewees are locals who are born and raised on the island, still live on Texel or mainlanders who have made Texel their home a decades ago. Map 1 has marked the participants' current and old residence place:

Map 1 Current and Old Hometown Participants

The interviewees have different ages from various backgrounds (see Appendix 3). By collecting data from multiple groups, different viewpoints on Texel are displayed and compared with each other. The interviewees are approached in multiple ways. The first participants are recruited through newspaper articles about the rise of tourism on Texel in which their names were mentioned. This can be described as a purposive sampling method (Clifford et al., 2016). The prospective participants are randomly selected out of the newspapers. Through these participants, new potential participants were being asked to participate in the research which is snowball sampling (ibid.). Hereby the representativeness of the sample is guaranteed.

Purposive sampling method can lead to bias, however since the newspaper articles and this research show different results due to the framing of the newspaper stories, the bias is reduced to a certain point. The same applies to the participants' various ages and backgrounds. The variety of views from persons that are not related to each other, like in age or backgrounds, makes the data more reliable.

Data Analyses

After all the information is gathered, the interviews are transcribed one by one, with the use of the voice recorder and notes that are made during and after the interviews, and directly coded with the help of Atlas.ti. The open coding is based on the deductive concepts that are displayed in the conceptual framework and additional, new concepts that often occurred in the interviews also known as inductive codes (Clifford et al., 2016). The raw data is reduced into smaller categories that include themes of the conceptual framework that emerged during the secondary research and interviews (see Appendix 4). Aiming to find common patterns across the data. By using this type of analysis, the codes and quotes are compared with each other to find similarities and differences between the respondents' opinions and perceptions in order to answer the central and sub-questions.

Ethical Considerations

It is important that the researcher behaves in an ethically responsible manner (Hay, 2010). Alternatively stated, the acquired data must be handled with integrity and respondents should be treated with respect. First, the interviewees have been informed beforehand about the content, purpose, and duration of the research interview. This has been done in combination with informed consent. The informed consent states what the research is about, what happens with the answers of the interviewees and guarantees the participants' privacy (see Appendix 2). Anonymity is guaranteed through not displaying the names of the interviewees. In order to use quotes, descriptions are used to indicate the interviewee using a description based on their gender and age. Hence, participants opinions cannot be related back to them. Prior to the interview, the study purpose is explained again. Before participants might share their feelings and opinions, it is extremely important to first build trust, especially for an outsider. This has been done with the contact moments via email and also with the possibility to stop the interview at any time. This might wash away the insecurity of sharing as well as the anonymity as mentioned earlier.

4. Results

Sense of Place

The main focus of the interviews is on sense of place and its three place constructs: place identity, place dependence and place attachment which comes together with place satisfaction. These place constructs help to identify the sense of place that the locals have with their island, Texel. The moment that the participants started to talk about Texel, the keywords nature, beach, forest, pure and quietness are the utmost mentioned. Some participants added that these characteristics combined are not findable on for example the other Wadden Islands. Texels' natural heritage with the beach and forest gives a feeling of pride since locals know that other Dutch places do not have this variety of nature. According to multiple participants, the best description of the nature of Texel is 'the Netherlands but then smaller'. The diversity of the landscape makes the island interesting.

"You have the beaches, you have the forest. You have agriculture, fishing, you have a number of villages. And then again in the form of an island. So I don't really agree with those people who say that Texel is a small country in the Netherlands, I say no; it is even more special than that" (Male, 30-40)

The diversity of the nature that the island has to offer is important for the participants as well. All participants have lived a part of their life outside Texel, on the mainland of the Netherlands or abroad. By having lived somewhere else, the participants, especially who are born and raised on the island, noticed the peculiarities of Texel: *"And when I had been somewhere else, I saw the qualities and uniqueness of Texel"* (Male, 70-80). Not only nature is appreciated by the participants, but also the existing atmosphere on the island. Islanders amongst themselves form a unit since it is a one-horse island. Female, 23 says *"it was secure that you knew everyone. You knew everyone because everyone went to the same high school."* If necessary they would help each other no matter what. Partly due to the many associations on the island which gives a feeling of solidarity. Solidarity is an important reason for some of the participants to move back to Texel.

"Somehow we missed Texel, a bit of our inner circle that we had here on Texel. And also the association life. It was hard to build something like that in the city, I guess." (Male, 60-70)

Social life plays a significant role in the decision to stay on the island. Students return or think about returning since their family still lives on the island and/or their social life on Texel is part of them as a person. Also, the physical resources of Texel play a key role. The island has everything to offer from nature to amenities which is part of place dependence. The participants are attached to the quality of the physical resources on Texel which is part of the sense of place. Amenities that would not be there if tourism was not the main industry. Something that the locals realize all too well. The only missing opportunity is related to young professionals. There are plenty of local jobs in hospitality and agriculture, however, the overall challenge is missing for high-educated students. As a result, they spend the rest of their life elsewhere. In some cases, the close social attachment brings a local back to the island as in the case of one participant. She chose to study and live somewhere else in the first instance however the social attachment to Texel was high enough to pull her back.

Correspondingly, the interviews made it clear that Texel reflects the feeling of being at home for the participants, by cause of the boat trip that is required to enter the island. Male, 70-80 says *"I would think it is an unprecedented disaster if Texel is no longer an island"*. The ferry ride ensures a feeling of freedom and relaxation which makes the island a good home to live on. Male, 70-80 explains this with a comparison with New Guinea, which he visits every year since he has lived there:

"And then I always say that New Guinea is a fantastic country, with special kind of flora and fauna, totally different than in the Netherlands. And yet, there is no better moment of the trip than being on the boat on the way back. I'm coming home again."

The participants also admit that the attachment, appreciation, and pride for the island have increased over the years as they age. When growing up they realized more what they have now in combination with the rising interest of tourists.

"I sometimes have to say to myself: look around you, you live on a holiday island. Enjoy it, I am now much more aware of it than 10 years ago. Then I just thought, I have to cycle a lot before I get anywhere. " (Female, 28)

In general, the Islanders are satisfied with their Texel nowadays. They find themselves lucky to be raised and/or living on the island. The pureness of nature and the solidarity of the people around them are factors that play a role in their sense of place of Texel. By growing older and having lived in other places, the attachment and appreciation towards Texel have increased. But do the participants think that the rising tourism has an influence on the physical resources of Texel and their individual related feelings?

Attitude toward tourism:

It cannot be denied that more than half of the Islanders are dependent on tourism (Van der Duim et al., 2001). The other half of Texel is associated with agriculture which was the main income source before tourism on Texel came out of its shell. As mentioned in the introduction, several locals from Texel made their voices heard about the tourism development on the island that the tourism flow was too high which should be put on hold in the near future.

In the last 10 years, the tourism season on Texel has indeed expanded from 2 months in the summer to 8 months throughout the whole year. This development has an impact on the residents as well on the physical resources of Texel. The participants of the interviews share unanimously the same opinion about tourism on the island. There exists a kind of hate-love-relationship with tourism. Tourism has indeed increased over the years and the number of tourists visiting the island should not increase the coming years since this can cause socio-environmental problems) and without tourism, there would not be as many amenities as there are now on Texel. The Islanders are also dependent on these facilities.

(Male, 60-70) shares his opinion as followed by the locals who think that the tourism flow on the island should decrease:

“Look, Texel Islanders earns their money from tourism, if tourism was not here, everyone would have gone bankrupt and everyone had to move to the mainland. Secondly, an AH and a Gamma, everything is here on the island. If those tourists had not been here, you would not have all those things. In the past, you had to get that from the other side so yes it is easy to grumble ”

If Texel would not acquire as much money from tourism as they do now, Texel would not have been able to have the same amount of amenities that it has nowadays. It is even mentioned that Texel would be in a hopelessly bad way without tourism since the agricultural employment has almost disappeared. This all would not have ensured the atmosphere of solidarity and conviviality which exists at the moment. On the other hand, Female, 28 can somehow understand the voice of the locals that left their voices in the newspaper *“if you are a generation older and have no work related to the tourism, of course, it gives a kind of feeling that the island belongs to you. Stupid tourists, you can go again!”* But some participants have stated also that the busyness on the island feels like another kind of busyness than in cities. They acknowledge that it has become busier on Texel the last few years, however, it is not hectic busy as in the Randstad. Tourism brings a feeling of conviviality and ensures that the island does not feel extinct. Otherwise, there would not be bars, restaurants, beach clubs, and amenities but only agriculture.

Ultimately, the island would not be Texel of today without the current amount of physical resources on such a small area. Tourism has taken care of Texel’s richness according to the locals. Therefore the attitude of the locals is positive against tourism on the island. They know they have to live from the industry and the tourists flow that wants to visit their island. Additionally, the sociability that tourism brings is not wrong either since it creates liveliness on the island. But how is this liveliness preserved?

Preservation Sense of Place

As stated before, Texel would not be Texel how it is nowadays without tourism. The rise of tourism over the years has brought positive developments to the island. But are there also negative developments occurred that needs to be regulated in order to preserve the current sense of place of the Islanders?

The participants are in agreement that it should not become busier on the island, that the tourist's numbers should not increase in the upcoming years. Some mentioned the regulation of the maximum number of beds that have been brought into life more than 30 years ago: *“Very important is the 45,000 beds decision, have been one of the most important decisions. A very visionary view” (Male, 70-80).* This has the consequence that the tourist numbers remained approximately equal over the past years, 1.2 million to be exact. Nevertheless, the development nowadays is that the quality of tourism becomes enhanced which is the vision of the local Texel government: *“Not more, not less but better” (Male 30-40).*

This vision is established in order not to jeopardize the future of Texel due to the fact that if the tourists flow increases more the core values of Texel would be oppressed.

“It is important to make investments on the island. To ensure that accommodations and in the hospitality industry, the product continues to grow in terms of quality. So that we can also attract a good target group. Which again fits nicely with that credo; no more, no less but better. We focus on quality and not on quantity.” (Male, 30-40)

Only the participants’ opinions about tourism quality are divided. Female, 23 agrees with the vision behind the tourism development: *“I also think that you can render a little bit more quality and attract the richer people a little more.”* The improvement of tourism is mostly visible in the building of bungalow parks. Vacation houses are becoming luxurious houses. Others know deep down it is unfortunate that the increasing quality of tourism naturally deteriorates camping’s into bungalow parks. Some state the local government should more focus on the housing shortage for locals.

“They have to build for the population who just want to live here. Villages must remain a village. The older people who have lived on this island for a long time do not want to leave a village at all. Because every village is very different in mentality, and that is precisely the charm of the island”. (Male, 60-70).

But how it is possible to build new bungalow parks with a bed stop? Camping pitches can be converted into bungalows. The touristic function may be changed however the number of beds remains the same. Some does not grant this development. They argue that money is the main motivator for the shareholders. By increasing the quality, camping’s disappeared since it does not attract the tourist segment that fits in the vision.

“I actually think that there should also be a chance for the camping guest to visit Texel. And if you only offer very expensive accommodations then you have a chance that yes, that those people are no longer coming to Texel.” (Male, 60-70)

On another note, the island receives tourists that visit the island regularly which might change due to the modification of touristic function. The latter has an impact on the environment as well as on the sense of place. The constant construction of new buildings is not built in decent appearance that fits into the landscape and heritage of Texel. (Male, 70-80) states: *“What you have to do is make sure that the houses look good. Fitting into that small-scale landscape of Texel”.* Additionally, Texels’ cultural heritage should not be forgotten over natural heritage. For example, momentarily the local government supervises a project to turn agricultural land back into a nature area.

The corresponding information center is not planned to build as the Texels' cultural heritage icon 'stolp' which irritates locals.

"I think that heritage must always be handled properly and that does not always happen. In any case, I am very annoyed that that 'stolp' is not just being built there again" (Male, 60-70)

Nonetheless, the history of culture like local customs are not overlooked. Two Texel festivities are added to the immaterial Dutch heritage list since a few years and that gave them again great pride.

Conclusively, the natural and cultural heritage should be preserved in order to continue the sense of place that the Islanders have now since heritage is connected to the place attachment and satisfaction. Construction of bungalows can endanger the Islanders' sense of place since the environmental physical appeal changes together with the natural heritage. And the physical appeal is one of the satisfaction factors for staying in a certain place. Therefore, the balance between the quality of living and holiday celebrations is important.

5. Conclusion and Discussion

Expected is that tourism has influenced the sense of place in a negative way however this research has shown otherwise, it has resulted in a positive influence. The locals feel satisfied with their Texel, especially they show appreciation toward the pureness of Texels' nature characteristics which cannot be found in combination on any other Wadden Sea Island according to the participants. This was also argued by Mellander et al. (2011) that the strongest reason for staying is the rich physical environment. Correspondingly with the pride of being privileged to be born and raised on the island as stated by the literate as well (Besculides et al., 2002). These reasons for staying influences the connection with Texel and solidarity among the locals. The social life on the island bounds locals back to Texel or gives a reason to hesitate about returning. Identity and attachment are partly formed due to tourism. Without tourism, the island would not have all the amenities that it has now, it would not be as lively as it is now and nature might not be as protected as they do now. Therefore, it can be said that tourism played a positive role in the sense of place of the Islanders.

As a side note, it should be mentioned that most participants depend on tourism qua income which has been mentioned before in the literature since people with economic benefits tend to have a more positive view on tourism than the ones who are not (Gursoy, Jurowski & Uysal, 2002). On the other hand, Andereck et al. (2005) argue that the residents who are born and raised at the place perceive a lower level of positive tourism impacts than those with a shorter residency has not been convincing yet. This is comparative to this study since locals that are born and raised on the island are grown up with tourism and locals that left the mainland were aware of the tourism existence on Texel. Both are aware of the fact that Texel would not be Texel as it is nowadays without tourism which does not show any difference in the level of attitude toward tourism. The rising tourism has generally not a negative influence on their sense of place yet however the participants mentioned that the balance between the quality of living and tourism is important to focus on. Thus no more, no less but better quality of tourism. The tourist's numbers should not go up in the future otherwise the sense of place will be affected. Nevertheless, money is seen as a negative motivator to improve the quality of tourism. This changes the environments' physical appeal negatively through constructions and influences indirect the sense of place negatively as well. Thus, finding a balance between the characteristics' preservation, economic development, and tourist's numbers is the challenge to at least positively influence the Texel Islanders' sense of place.

Due to time-limitation, various limitations occurred. First of all, this research used a purposive sampling method in order to get into the Texels' community. However, this sampling method could lead to bias which makes the research unreliable. However, it has shown otherwise since it can be concluded with this study that some locals' perspectives in the newspaper article have been framed which led to another outcome than expected. Nevertheless, for further research random sampling is advisable to eliminate the bias totally. Moreover, mixed methods would have been useful to get a broader perspective of the overall sense of place of the Islanders.

Since this is a method that requires more time in comparison with only using qualitative research, the latter has been chosen since this is more focused on understanding the meaning of the Islanders on Texel. Additionally, most of the participants are economically dependent on tourism. This can be seen as a limitation of this paper. However, by time limitation of this study, locals that are dependent on agriculture, for example, have not been able to be interviewed. Thus, their attitudes and views on tourism on also their island are missing. Next, to that, it would be interesting to do a similar study on the other Dutch Wadden Islands since they are dependent on tourism as well and compare the results with each other. This can be done as mixed methods. The current results of this study can be tested on the other islands with quantitative research and to gain a broader and more in-depth understanding of the locals' sense of place of the other Wadden Islands, interviews can be done again.

References

- Ahmad, Y. (2006). The scope and definitions of heritage: from tangible to intangible. *International journal of heritage studies*, 12(3), 292-300.
- Andereck, K. L., Valentine, K. M., Knopf, R. C., & Vogt, C. A. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. *Annals of tourism research*, 32(4), 1056-1076
- Ap, J., & Crompton, J. L. (1998). Developing and testing a tourism impact scale. *Journal of travel research*, 37(2), 120-130.
- Ashworth, G. J. (2017). *Senses of place: Senses of time*. Routledge.
- Ayers, J. S., & H. R. Potter (1989). Attitude Toward Community Change: a comparison between rural leaders and residents. *Journal of the Community Development Society*, 20(1), 1-18: In
- Turker, N., & Ozturk, S. (2013). Perceptions of Residents Towards The Impacts of Tourism in the Kure Mountains National Park, Turkey. *International Journal of Business and Social Science*, 4(2), 45-56.
- Besculides, A., Lee, M. E., & McCormick, P. J. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. *Annals of tourism research*, 29(2), 303-319.
- Bosman, A., Selten, E., Soedjak, C. E., Rens, S., Berg, J. H., van der Duim, V. R., & Waal, W. (2011). *Toerisme zonder zorgen: zorgtoerisme als kans voor Texel: eindrapport*. Academic Consultancy Team 841.
- Bott, S., Cantrill, J. G., & Myers Jr, O. E. (2003). Place and the promise of conservation psychology. *Human Ecology Review*, 100-112.
- Cellini, R. (2011). Is UNESCO recognition effective in fostering tourism? A comment on Yang, Lin and Han. *Tourism management*, 32(2), 452-454.
- Clifford, N., Cope, M., Gillespie, T., & French, S. (2016). *Key methods in geography* (4th ed.). Sage.
- Deutsch, K., & Goulias, K. (2009). Investigating the Impact of Sense of Place on Travel Behavior Using an Intercept Survey Methodology.
- Goodwin, H. (2017). The challenge of overtourism. *Responsible Tourism Partnership*.

- Gursoy, D., Jurowski, C., & Uysal, M. (2002). Resident attitudes: A structural modeling approach. *Annals of tourism research*, 29(1), 79-105.
- Harrill, R. (2004). Residents' attitudes toward tourism development: A literature review with implications for tourism planning. *Journal of planning literature*, 18(3), 251-266.
- Haywood, K. M. (1986). Can the tourist-area life cycle be made operational?. *Tourism management*, 7(3), 154-167.
- Hidalgo, M. C., & Hernandez, B. (2001). Place attachment: Conceptual and empirical questions. *Journal of environmental psychology*, 21(3), 273-281
- Jorgensen, B. S., & Stedman, R. C. (2001). Sense of place as an attitude: Lakeshore owners attitudes toward their properties. *Journal of environmental psychology*, 21(3), 233-248.
- Kim, S. S., & Petrick, J. F. (2005). Residents' perceptions on impacts of the FIFA 2002 World Cup: the case of Seoul as a host city. *Tourism Management*, 26(1), 25-38.
- Knez, I. (2005). Attachment and identity as related to a place and its perceived climate. *Journal of environmental psychology*, 25(2), 207-218.
- Longhurst, R., 2010. Semi-structured Interviews and Focus Groups. In: N. Clifford, S. French & G. Valentine, eds. *Key Methods in Geography*. London: SAGE Publications Ltd, pp. 103-115.
- Malpas, J. (2008). New media, cultural heritage and the sense of place: Mapping the conceptual ground. *International journal of heritage studies*, 14(3), 197-209.
- Manzo, L. C. (2005). For better or worse: Exploring multiple dimensions of place meaning. *Journal of environmental psychology*, 25(1), 67-86.
- Marin, D. (2015). Study on the economic impact of tourism and of agrotourism on local communities. *Research Journal of Agricultural Sciences*, 47(4), 160-163.
- McGehee, N. G., & Andereck, K. L. (2004). Factors predicting rural residents' support of tourism. *Journal of travel research*, 43(2), 131-140.
- McKercher, B. (1993). Some fundamental truths about tourism: Understanding tourism's social and environmental impacts. *Journal of sustainable tourism*, 1(1), 6-16.

- Mellander, C., Florida, R., & Stolarick, K. (2011). Here to Stay - The Effects of Community Satisfaction on the Decision to Stay. *Spatial Economic Analysis*, 6(1), 5-24
- Melchior, M. (August, 2018). De Europese massatoerismestad in het klein: Texels levensader slibt dicht. Retrieved on February 20, 2019 from <https://www.volkskrant.nl/>
- Milano, C., Cheer, J. M., & Novelli, M. (2018). Over tourism: a growing global problem. *The Conversation*. Retrieved on February 20, 2019 from <https://www.theconversation.com>
- Peeters, P. M., Gössling, S., Klijs, J., Milano, C., Novelli, M., Dijkmans, C. H. S. & Mitas, O. (2018). Research for TRAN Committee-Overtourism: impact and possible policy responses. Retrieved on March 2, 2019 from <http://www.europarl.europa.eu/>
- Piggott-McKellar, A. E., & McNamara, K. E. (2017). Last chance tourism and the Great Barrier Reef. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(3), 397-415.
- Proshansky, H. M., Fabian, A. K., & Kaminoff, R. (1983). Place-identity: Physical world socialization of the self. *Journal of environmental psychology*, 3(1), 57-83.
- Qazimi, S. (2014). Sense of place and place identity. *European Journal of Social Science Education and Research*, 1(1), 306-310.
- Rowles, G. D. (1990). Place attachment among small town elderly. *Journal of Rural Community Psychology*.
- Samat, N., & Harun, N. (2013). Urban development pressure: Challenges in ensuring sustainable tourism development in Langkawi Island. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 91, 385-394.
- Sheldon, J. (2001). Resident attitude in a mature destination: the case of Waikiki. *Tourism Management*, 22.
- Sijtsma, F. J., Werner, G. J., & Broersma, L. (2008). Recreatie en toerisme in het Waddengebied-Toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden en hun effecten op economie, duurzaamheid en identiteit. *Analyserapport behorende bij advies*, 5.

- Smith, A. T. (2003). *The political landscape: Constellations of authority in early complex polities*.
University of California Press.
- Stedman, R. C. (2003). Is it really just a social construction?: The contribution of the physical environment to sense of place. *Society & Natural Resources*, 16(8), 671-685.
- Sunlu, U. (2003). Environmental impacts of tourism. In *Conference on the Relationships between Global Trades and Local Resources in the Mediterranean Region* (pp. 263-270).
- Van der Duim, V.R., J. Caalders, A. Cordero, L. van Duynen Montijn, and N. Ritsma. (2001) Developing Sustainable Tourism: The Case of Manuel Antonio and Texel.
- Van der Duim, R., & Lengkeek, J. (2004). All pervading island tourism: the case of Texel, The Netherlands. *Contesting the Foreshore*, 261.
- Van Loenen, S. (August 2016). Acht maanden hoogseizoen op Texel. Retrieved on February 20, 2019 from <https://www.nrc.nl/>
- Wearing, S. (2001). Exploring socio-cultural impacts on local communities. *The encyclopedia of ecotourism*, 395.
- Wickramaarachchi, N., & Butt, A. (2014). Motivations for retention and mobility: Pathways of skilled migrants in regional Victoria, Australia. *Rural Society*, 23(2), 188-197.
- Williams, T. A. (1979). Impact of domestic tourism on host population: The evolution of a model. *Tourism Recreation Research*, 4(2), 15-21.
- Williams, S. W. (2002). *Tourism geography*. Routledge.
- Williams, D. R., & Vaske, J. J. (2003). The measurement of place attachment: Validity and generalisability of a psychometric approach. *Forest Science*, 49, 830-840
- Zamani-Farahani, H., & Musa, G. (2012). The relationship between Islamic religiosity and residents' perceptions of socio-cultural impacts of tourism in Iran: Case studies of Sare'in and Masooleh. *Tourism Management*, 33(4), 802-814

Zenker, S., & Gollan, T. (2010). Development and implementation of the resident migration scale (ReMiS): Measuring success in place marketing. In E. H. Witte, & T. (. Gollan, Sozialpsychologie und Ökonomie (pp. 156-172). Lengerich: Pabst Verlag.

Appendices

1. Interview Guide

INTERVIEW GUIDE TEXEL ISLANDERS	
Introduction	Introduction + showing student card. Thank you for your time. A few days ago, I have sent you informed consent. Do you have any questions about this form? Do you agree with everything? If you do not want me to use your name in the, I will respect your choice and make your contribution completely anonymous by not using your name. Introductie van de interviewer + studentenkaart
The goal of the interview	To investigate if the rise of tourism influence the sense of place of the Texel Islanders.
Subjects	<ul style="list-style-type: none"> • Sense of Place • Place identity • Place attachment • Heritage • Tourism
Anonymity	The interview will be completely anonymous if you do not want me to use your name in the research.
Early stop	If you decide to stop the interview during, we will discontinue.
Recordings	I have my phone with me to audio record this interview. In the informed consent, you could agree with this/or not. But I will make notes at all times.

Subjects	Questions
1. Introduction - Age - Work - Origin	Can you start off by telling something about yourself? - Origin, age, work Why did you choose for Texel to make it your home? - The reason, years of living, origin, youth, work
2. Sense of Place Place identity Place dependence Place attachment	What kind of words comes to mind if I say Texel? - Nature, towns, community, tourism, attachment How would you describe Texel when you came to live here? - Nature, towns, community, tourism, attachment Which reason can you think of that there is (not) a difference between the feeling that you have with the current Texel and the one in the past? Why have you specifically chosen for Texel to (continue to) live? How strong would you describe your connection with Texel? - Birth, youth, work, nature, culture

	<p>To what extent are you depend on Texel?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Work, friends, family <p>What makes you most proud if you think of Texel?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heritage, family, community <p>What is a reason for you to continue to live on Texel?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Living environment, amenities, nature, work, culture, community <p>What would be a reason for you to leave Texel?</p>
<p>3. Heritage</p> <ul style="list-style-type: none"> + Nature + Culture 	<p>How would you describe the heritage of Texel?</p> <p>To what extent does Texel's heritage influence your connection with the island?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nature, culture
<p>4. Tourism</p> <ul style="list-style-type: none"> + Dependence + Rise of tourism + Regulation 	<p>To what extent do you depend on tourism on the island?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Work <p>To what extent are you happy with tourism on the island?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Work, family life <p>What do you think about the rise of tourism on the island?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuisance, peace, heritage <p>Do you have suggestions for regulating/improving tourism?</p> <p>To what extent do you think tourism has influenced your island feeling over the years?</p>
<p>5. Summary</p>	<p>Which Texel do you feel more connected to? When you came to live here / were born / youth / in the past or the current Texel?</p> <ul style="list-style-type: none"> - And why?
<p>6. End</p>	<p>Is there anything else that you would like to add to the records?</p>
<p>Closure</p>	<p>I want to thank you for your time.</p>
<p>Thank you present</p>	<p>Chocolate</p>

2. Informed Consent

Informed Consent

Locals' Sense of Place Texel Bachelor Project

By signing this informed form, I agree to participate in this study. The decision to participate in the study is entirely voluntary. I was able to ask questions about the research and they were answered satisfactorily. Without giving a reason, I can withdraw from the study at any time.

- I agree with the fact that this interview is being recorded with an audio recorder.
- I agree to participate **anonymously** in this interview.
- I give permission to use the interview data for educational purposes.

Name of Participant **Signature of Participant** **Date**

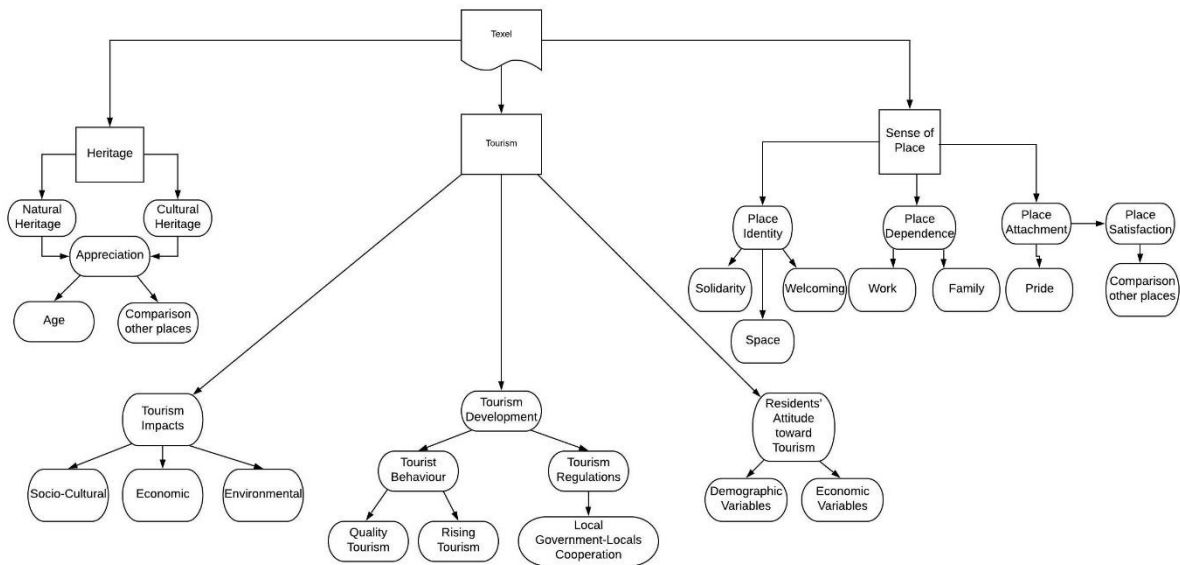
I declare that I have informed the participant about the study.

Researcher's name **Researcher's signature** **Date**
 Miriam Hempen

3. Description Interviewees

Gender	Age	Profession	Old Residence	Current Residence
Male	60+	Retired	Den Burg Rijswijk	Den Burg
Male	70+	Retired	Den Burg	Den Burg
Female	23	Student	Oosterend	Leeuwarden
Male	26	Student	Den Burg	Leeuwarden
Male	30+	Tourism Organisation	Rotterdam	Den Burg
Male	60+	Retired	Hilversum	De Koog
Female	28	Beach Club Owner	Midden Eierland Amsterdam	Cocksdorp

4. Code Tree

5. Transcript 1

Speaker 1 = Interviewer

Speaker 2 = Interviewee (Male, 60+, retired, born, raised and lives on Texel)

Speaker 1: Allereerst bedankt dat u tijd heeft genomen om mij te woord te staan voor het interview. Het zal ongeveer een half uurtje duren. Ik heb een paar vragen voor u. Hebt u altijd al op Texel gewoond?

Speaker 2: Ja maar ik heb met mijn werk, ik ben nu gepensioneerd maar in mijn werkzame leven heb ik bij KLM gewerkt. Ik woonde toen wel op Texel maar ik vloog vaak naar het buitenland. En ik ging dus wel vanaf Texel gewoon naar m'n werk gedaan.

Speaker 1: Je werkte dus op het vaste land?

Speaker 2: Ja, ik was boordwerktuigkundige. Ik weet niet of je precies weet wat dat is, maar in de oudere grotere vliegtuigen zaten 3 mensen in de cockpit, 2 vliegers en een BWK'er. En dat was mijn functie. En dat heb ik 26 jaar gedaan.

Speaker 1: Oke, En dan bent u er nu mee gestopt.

Speaker 2: Ja, want wij gingen op zesenvijftigjarige leeftijd met pensioen. En daarvoor heb ik nog ergens anders gewerkt. De enige keren, de enige tijd, dat ik niet op Texel heb gewoond was toen ik in Rijswijk heb gewoond. Ik heb daar 4 jaar gewoond en werkte bij het, wat nu het, INF is.

Speaker 1: Oke.

Speaker 2: Het Nederlands forensisch instituut, weet je wel, dat heette toen gerechtelijk laboratorium. Maar goed dat. Dat heb ik eerst 4 jaar gedaan en toen woonde ik in Rijswijk.

Speaker 1: U heeft dus 4 jaar lang buiten Texel gewoond.

Speaker 2: Ja.

Speaker 1: En hoe was dat voor u? Was dat anders?

Speaker 2: Ja, ik ben geboren in het zuid bij het vliegveld en ja, als je dan in een stad gaat wonen zoals Rijswijk is dat een hele verandering natuurlijk.

Speaker 1: En wat vond u eigenlijk van die verandering? Wat was het meeste wennen?

Speaker 2: Ja, ja het was moeilijk.

Speaker 1: De drukte? Of de mensen.

Speaker 2: Ja de drukte ja ja ja ja ja. Ik denk het wel.

Speaker 1: U geeft aan dat u op Texel geboren bent. Dus dan bent u ook trots op om een Texelaar te zijn. Als u daarover gepraat bijvoorbeeld.

Speaker 2: Ja hoor.

Speaker 1: En wat voor gevoel komt er dan naar boven als u over Texel praat?

Speaker 2: Ja trots. Ja ik vind het lekker om hier te wonen omdat, ja om een heleboel redenen. Kijk, als je hier op Texel ergens naartoe wilt dan pak je de auto of de fiets en je gaat er gewoon naartoe. Als je in de Randstad woont. Daar moet je eerst bedenken van: kan ik die kant nu wel op of staat er een file?

Speaker 1: Ja oké.

Speaker 2: Ja. Het is hier allemaal. Ja het is hier allemaal een stuk makkelijker.

Speaker 1: Dat u eigenlijk gewoon kunt doen en laten wat u wil en ook nog op een rustig tempo?

Speaker 2: Ja ja ja.

Speaker 1: En was dat ook het geval in uw jeugd eigenlijk? Hoe zou Texel beschrijven in uw jeugd?

Speaker 2: Hoe Texel toen was?. Ja toen was het hier natuurlijk helemaal rustig.

Speaker 1: Op dat moment was er ook wel toerisme toch?

Speaker 2: Ja, mijn ouders verhuurden ook wel een paar zomerhuisjes. Maar je moet je wel realiseren, toen had je maar 10 weken seizoen. En de rest van het jaar waren de toeristen weer verdwenen. En nu heb je 52 weken seizoen

Speaker 1: Het hele jaar door dus

Speaker 2: Het is gewoon, tja het is gewoon hartstikke druk.

Speaker 1: En is er nog een groot verschil tussen de zomermaanden en de rest van het jaar?

Speaker 2: Ja, maar dat wordt, ik moet eerlijk zeggen, wel gewoon steeds minder. Ik bedoel, we hebben het nu over begin april. En ik was een paar dagen geleden op het vliegveld. Ik ben daar vrijwilliger bij het luchtvaartmuseum. En dan wil je daar weggrijden en dan sta je daar gewoon minuten lang te wachten omdat de ene naar de andere auto voorbijkomt. Vroeger, nouja, zeiden we tegen elkaar van, ach dit heb je maar een paar weken lang. Maar nu is het begin april en nu kun je bijna de weg al niet op, nouja niet dat er files staan hoor maar het is toch heel druk.

Speaker 1: En ergert u zich daar dan ook aan?

Speaker 2: Nee, nee dat niet echt nee. Maar we zeggen wel als Texelaars van nou, het moet nou maar eens uit zijn met de uitbreiding van het toerisme. En? Nou, gezien jouw onderzoek weet je dat waarschijnlijk wel. Er mogen dus geen nieuwe accommodaties voor toeristen worden bijgebouwd, dat weet je?

Speaker 1: Ja.

Speaker 2: Maar op allerlei manieren wordt dat omzeild door kwaliteitsverbetering voor bedrijven. Sommige groeien weer 25 procent bijvoorbeeld. Maar ze hebben het altijd over het aan bedden, dat ze proberen rond de 45,000 te behouden en daar niet overheen te gaan zeg maar. Maar ja, kwaliteitsverbetering, dan mag je zomaar weer een aantal procenten uitbreiden. En dan denk ik, ja, en dan 2 jaar later dan vul je weer een verzoek aan de gemeente voor kwaliteitsverbetering, en dan mag je weer 25 procent uitbreiden? Ik weet het niet hoor.. En, je kent onze bootdienst wel, TESO. Dat is een zelfstandig bedrijf zonder winst oogmerk. Ik ben daar ook aandeelhouder van en wij hebben elk jaar een aandeelhoudersvergadering in september. De directie en raad van commissarissen van TESO zeggen ook van, ze drukken elk jaar weer de gemeente op het hart van; probeer nou die toeristenstomen wat af te remmen. Nog grotere schepen dat gaat hem gewoon niet worden. En elk jaar laten ze ook vervoerscijfers zien en de prognose daarvan die er jaren geleden is gemaakt, ik dacht aan 2010 ofzo. Maar maar maar, daar zitten wij voortduren ver boven. En ja op een gegeven moment wordt het natuurlijk een probleem. En als wij zo doorgaan, dan wordt het eiland te vol.

Speaker 1: Wat ik ook heb gehoord is dat ze willen gaan voor niet minder, niet meer toeristen maar betere kwaliteit.

Speaker 2: Ja.

Speaker 1: En merkt u daar ook iets aan?

Speaker 2: Daar wil ik wel een kanttekening bij plaatsen want bijvoorbeeld hele campings verdwijnen gewoon en er komen de meest super de luxe grote vakantiewoningen voor in de plaats. Ja, ik vind ook eigenlijk dat er voor de campinggast ook gewoon een kans moet blijven bestaan om Texel te bezoeken. En en en, als je nu alleen nog maar hele dure accommodaties aanbiedt. Dan heb je kans dat ja. Dat die mensen helemaal niet meer naar Texel komen en ook misschien niet meer vaker.

Speaker 1: Want dat ziet u ook wel veel, nou ja, dat mensen eigenlijk terugkomen.

Speaker 2: Ja, ik verhuur zelf ook een huisje, en ik heb een heleboel vaste klanten en die komen gewoon elk jaar weer terug.

Speaker 1: U bent natuurlijk geboren op Texel maar waarom heeft u specifiek voor gekozen om hier ook te blijven wonen? U had ook de kans om in Rijswijk te blijven wonen.

En als u naar u bent natuurlijk geboren op Texel maar waarom heeft u specifiek voor gekozen om ook te blijven wonen? Ik kan dus om in bleiswijk te blijven. Hoeven.

Speaker 2: Op dat moment was ik getrouwd en mijn toenmalige vrouw kwam ook van Texel. En ja, wij misten het toch wel ergens, wel een beetje onze kenniskring die wij hier op Texel hadden. En ook het verenigingsleven. Het was toch moeilijk om zoiets in de stad op te bouwen, denk ik.

Speaker 1: En wat is voor u het meest aantrekkelijke aan Texel?

Speaker 2: Het meest aantrekkelijke? Nou, toch dat het niet zo druk is als in de Randstad zou ik zeggen.

Speaker 1: Er is hier altijd wel een rustig plekje te vinden?

Speaker 2: Nou ja, en dat je hier zelf op de fiets zo in het bos bent en ook zo op het strand.

Speaker 1: Hmm, Oké.

Speaker 2: Ook een voordeel is, als je hier op Texel bijvoorbeeld naar het strand kijkt. JE kan so met de auto maar ook natuurlijk op de fiets. Beide kan je altijd kwijt. Nouja behalve misschien midden in de Koog niet, daar is het vaak wel erg druk maar verder niet echt. Als je de moeite neemt om een paar 100 meter te lopen, dan ben je bijna de enige, zelfs midden in de zomer.

Speaker 1: Oh dat had ik niet verwacht.

Speaker 2: En weet je. In Noord-Holland, daar heb je ook een hele kust met strand. En als je dan kijkt in de buurt van Zandvoort, daar is het strand heel moeilijk te bereiken, dan moet je heel ver lopen. Nou je hebt er zelf vast al van gehoord. Op een mooie dag naar Zandvoort? Nou, dan sta je bij Bloemendaal als in de file. En dat heb je hier op Texel helemaal niet.

Speaker 1: Dat is zeker wel een voordeel. En als u kijkt naar het erfgoed van Texel. Waar bent u daar het meeste trots op? Is dat meer het natuurlijke op het culturele?

Speaker 2: ja, nou dat weet ik niet. Ik vind dat er altijd goed met het erfgoed moet worden omgegaan en dat gebeurt niet altijd.

Speaker 1: En op wat voor manier wordt het niet altijd goed omgegaan met het erfgoed van Texel?

Speaker 2: Nou, aan de ene kant stimuleer de gemeente dat er bijvoorbeeld, als je in buitengebied kijkt, er is veel land te loop en daar mag je alleen een stolp op bouwen. Dat is een typische Texelse boerderij met een soort piramidevormige dag erop. Dat is een karakteristieke bouwwijze voor Texel. En om dat te blijven stimuleren, mag je ze bouwen. Normaalgesproken mag je niet zo'n groot huis boven maar als stolp mag dat wel. Nu zijn ze dus ook bezig met een project om agrarische grond weer natuurgebied te maken. Daar stond een oude stolp. Eerst was er sprake om die stolp te vervangen door een soortgelijke stolp en dan zou daar het informatiecentrum voor het gebied in komen. Nou, nu is die stolp dus gesloopt en komt er 1 of andere nieuw lelijk ding waarschijnlijk te staand. In ieder geval, ik stoor mij er ontzettend aan dat die stolp daar niet gewoon nieuw wordt gebouwd.

Speaker 1: Ja, dat kan ik begrijpen.

Speaker 2: En ik begrijp dat ook gewoon niet. Aan de ene kant stimuleer de gemeente dat en hier hebben ze een kans, grijpen zij die niet aan. Je weet hoe dat gaat een zo, dan komt er natuurlijk 1 of andere architect en die mensen willen altijd hun eigen stempel op het ontwerp drukken. Nouja, je bent ook bij het vvv kantoor geweest. Het is een prachtig gebouw daar niks over te zeggen, maar ik vind ook dat de vvv een soort gebouw in stijl had moeten maken.

Speaker 1: Want deze is net nieuw?

Speaker 2: Ja, deze is vrij nieuw. Niet heel nieuw maar dat maakt niet uit. 20 jaar geleden was dit ook al een item. Ik vind dus dat vvv zeker daar een beetje een voorbeeld aan kon geven, snap je?

Speaker 1: Het is toch een beetje de cultuur van Texel behouden. En waarom denkt u dat toeristen naar Texel komen?

Speaker 2: Een combinatie van natuur, rust en cultuur.

Speaker 1: En als u dat vergelijkt met de andere waddeneilanden? Die hebben ook de natuur en rust.

Speaker 2: Nou, je hebt op Texel toch het eilandgevoel en je hoeft niet veel moeite te doen om te komen. Nou kijk, je bent zelf vast ook wel eens naar Terschelling geweest, moet je langer met de boot en moet je van tevoren al bespreken met de auto. Naar Texel gaat het allemaal wat makkelijker. Je rijdt er gewoon heen en koopt een kaartje. In het hoogseizoen kan het voorkomen dat je een boot moet wachten, maar goed. Dat is maar een half uurtje.

Ja maar. Ja maar waarom komen ze naar? Naar Texel. Nou. Nou je hebt toch het eilandgevoel en toch hoeft je niet te veel moeite te komen. Nou kijk als je. Je bent zelf ook vast wel eens naar Terschelling of zo geweest maar dat is. Ja dan zit je weer 100 tenten bebouwd en. Moeilijk moeilijke dat je moet er van tevoren al afspreken met je auto en. Het is de test al

allemaal wat makkelijker je gaat rijdt gewoon een kaartje ja je moet misschien wel eens een 8 in het seizoen maar goed dat.

Kijk ik ben niet zelf zo'n iemand. Ik zou niet elk jaar naar hetzelfde willen maar ik heb gasten die komen wel 2 keer per jaar naar het huisje van mij. En die hebben blijkbaar geen behoefte om naar iets anders te gaan. Die komen elk jaar naar Texel. Ja, die houden van fietsen en wandelen en dat kun je hier zo prachtig. Wij bieden mooie fietspaden aan, en niet alleen maar langs de wegen. Ook op plaatsen waar geen wegen zijn zoals in het bos. Je hebt bijvoorbeeld ook een fietspad van de Waal naar Oudeschild en die loop voor het grootste deel gewoon door het land. Of je begint hier aan het weggetje en dan kun je helemaal over de dijkes tot aan de dijk. En dan heb je nog een fietspad onder de duinen langs helemaal naar Cocksdoorp

Speaker 2: Ja, die laatste heb ik zelf ook gefietst.

Speaker 2: Nou, dat zijn dus prachtige fietspaden. Alleen op dit moment is het een beetje een rommeltje omdat ze met de dijken bezig zijn. Ze zijn de dijken aan het verstevigen en verhogen.

Speaker 1: Dan ga ik even over naar een andere vraag. Wat zou voor u een reden kunnen zijn om Texel nu nog te verlaten?

Speaker 2: Ja, nou ik heb 2 kinderen. 1 daarvan woon op Texel en je ziet wel eens dat mensen die kinderen hebben die dan op het vaste land gaan studeren en dat zij dan de kinderen achterna gaan. Maar ja, mijn oudste zoon woont hier in Den Burg en is helemaal gesetteld dus die gaat vast niet weg. Maar mijn andere zoon woont nu in Amsterdam. Die woon daar in z'n uppie. Dus wat dat betreft is er voor mij geen enkele reden om Texel af te gaan. Ik ben gepensioneerd en het bevalt mij hier prima dus. Mijn vriendin woon hier ook dus ja. Ik zou niet weten waarom ik weg zou gaan.

Speaker 1: Daar heeft u ook helemaal gelijk in. Een even kijken, ben u ook bewust in hoeverre het toerisme eigenlijk is gegroeid in de afgelopen 10/15 jaar?

Speaker 2: Ja, ja, daar ben ik mij bewust van.

Speaker 2: En bent u het met de Texelaars eens, dat het wel genoeg is geweest met het groeiende aantal toeristen dat overkomt van het vaste land?

Speaker 1: Op dit moment vindt ik dat wel, ja.

Speaker 2: En heeft u ook overlast van de toeristen?

Speaker 2: Ik heb geen overlast van. Het is natuurlijk ook zo, ik verdien er natuurlijk mijn brood van, ik ben een verhuurder van een huisje. En ik vind dat best leuk om te doen. En ik realiseer mij ook wel dat stel je voor dat er geen toeristen meer kwamen. Dan zou Texel wel een beetje een saaie boel worden hoor. Wij hebben nu nog bioscopen, weet niet hoeveel eettentjes. Wij hebben allerlei dingen die worden georganiseerd. Klein theatertje in Den Hoorn. Die zouden er zonder toerisme niet zijn geweest. Veel kleiner supermarkten aanbod. Dus ja, het heeft ook zijn voordelen natuurlijk.

Speaker 1: Zorgt voor gezelligheid, met al die nieuwe mensen. U had het eigenlijk al over de campings, die langzaam verdwijnen en meer duurdere accommodaties.

Speaker 2: Nouja het lijkt er een beetje op dat, ik denk ook dat Nederland, dat er minder gekampeerd wordt hoor. Het wordt ook meer caravans en campers en dat soort dingen. Maar ja, er moet wel voor iedereen iets zien.

Speaker 1: En heeft u ook suggesties om het toerisme te verbeteren of beter te reguleren?

Speaker 2: Nou eigenlijk niet, er zijn wel mensen, die willen dan dat je moet bespreken voor de boot maar dat lijkt mij niet echt. Bij andere eilanden moet je echt aangeven wanneer je wilt komen en mee wilt met de boot. Bij ons is het, ja je komt en dan moet je maar zien hoe lang het duurt voordat je overgezet wordt. Maar dat vindt ik niet nee, als het niet hoeft moet je dat niet doen. En wat zij ook willen, maar dat wil de toerist natuurlijk niet. Ze willen dat er meer toeristen hun auto in Den Helder laten staan. In Den Helder is op dit moment parkeren een probleem, dan willen zij ergens in Den Helder een parkeerplaats laten bouwen en dan met een shuttlebus een verbinding maken met de boot. Dat willen mensen niet, die willen de auto gewoon meenemen. Het is natuurlijk zo het eiland is net te groot om alles lopend/fietsend te doen. Moet je voorstellen, dat je op Cocksdorp op de Krim zit en dat je dan even naar Den Burg wilt. Het waait hier wel eens redelijk. Nee dat, nouja verbetering, Ik geloof wel dat het allemaal wel goed gaat.

Speaker 1: Het is eigenlijk een beetje voor de toekomst dat Texel eigenlijk niet meer toeristen moeten willen trekken omdat het dan te vol wordt.

Speaker 2: Wat ik ook vindt is dat en dan heeft de gemeente ook een beter beeld van hoeveel toeristen er zijn. Wij betalen toeristenbelasting, of ten minste dat moeten wij heffen, met wij bedoelen ik de verhuurder en dat moeten wij weer aan de gemeente aandragen. Dat moet je dus eerlijk opgeven maar gehandhaafd wordt het niet.

Speaker 1: Er komen gemiddeld 1,2 miljoen toeristen per jaar, dat hoorde ik gister bij de VVV.

Speaker 2: Oh dat heb je gisteren gehoord. Nou die toeristen die blijven gemiddeld ongeveer een week. Nouja niet allemaal natuurlijk. Ook weekendjes dus 3 dagen. Daar komt een mooi bedrag uit. Nou, ik vind dat ze dat anders moeten doen. Gewoon zeggen van u verhuurd 1 huisje met 4 bedden en dan gewoon gemiddelde bezetting. En dan ben je een hele boel administratie kwijt, en het gaat eerlijk. Een bepaald bedrag per jaar per bed.

Speaker 1: Ah zo, oke, dan heb ik nog een paar vragen voor u. Meer samenvattend. In hoeverre denkt u dat het toerisme invloed heeft gehad op uw verbondenheid met Texel door de jaren heen?

Speaker 2: Om eerlijk te zijn, geen idee. Volgens mij heeft het toerisme daar geen invloed op gehad.

Speaker 1: En met welk Texel voelt u zich meer verbonden? Toen u hier opgegroeide, dus in uw jeugd of het huidige Texel?

Speaker 2: Ja, het leven nu. Ik zou niet terugverlangen naar het Texel in mijn jeugd. Wij leven in het nu, dus ja het huidige Texel.

Speaker 1: Nou, dat was het van mijn kant. Is er nog iets wat u denkt dat ben ik vergeten of iets dat u wilt toevoegen?

Speaker 2: Nee, ik zou het niet zo weten. Ik hoop dat je iets met de informatie kan.

Speaker 1: Zeker, ik bedankt u voor het meewerken en ik heb nog iets kleins voor u, als bedankje.

6. Transcript 2

Speaker 1: Interviewee (Male, 70+, retired, born, raised and lives on Texel)

Speaker 2: Interviewer

Speaker 2: Allereerst bedankt voor uw tijd en dan ga ik beginnen met de eerste vraag. Bent u op Texel opgegroeid?

Speaker 1: Dat klopt en ook geboren.

Speaker 2: Ik kan u dus beschouwen als een echte Texelaar?

Speaker 1: Een echte Texelaar inderdaad. Ik zeg altijd dat is dus geen kwaliteit. Het is gewoon toevallig zo gekomen. En toch een beetje zonde want, tja de meeste mensen beschouw ik als Texelaar, iedereen die in het bevolkingsregister staat ingeschreven. Dus ook ben je gisteren op Texel gearriveerd. Het merendeel is dus niet geboren op Texel. Dus eigenlijk het wordt steeds bijzonder dat er mensen zijn die echt hun hele leven hier al wonen, geboren en getogen.

Speaker 2: En hoe komt dat?

Geloof dat je hoe je er heel veel jongeren die gaan eigenlijk weggestuurd.

Speaker 1: Het is al een jarenlange verschijnsel dat jongeren eigenlijk weg gaan. Het ligt ook voor de hand. Er zijn elders natuurlijk mogelijkheden die je hier op het eiland niet hebt. Dat is ook het probleem. Daarnaast een betaalbare woning hier krijgen ligt niet voor de hand. Dus het vestigen van jonge gezinnen op het eiland loopt ook niet hard. Daar wordt wel wat aan gedaan hoor, het is op het moment een speerpunt van het gemeentelijk beleid om dat aan te vullen.

Speaker 1: Ja oke

Speaker 1: Het is niet altijd voor de burgers maar ook voor de recreatie. Dat geeft wel eens als vraag of alles wel gebruikt moet worden voor het toerisme. En ik vind dat dat eigenlijk anders moet. Ik moet zeggen, ik ben ook niet zo'n eentje, iemand die het gemeentebestuur toejuicht. Het probleem is dat op Texel nogal wat particulieren gewone woningen met een woonbestemming gebruiken voor recreatief verhuur. Dat mag, maar in beperkte mate. Zoals een bed & breakfast bijvoorbeeld. En qua aantal, het aantal kamers moet beperkt zijn.

En er moet altijd iemand in het huis blijven wonen. Nu zijn er toch een enkele tientallen gevallen van huizen die als een soort hotel dienen. Maar daar wordt naar gekeken, ook beboet met pittige dwangsommen. De burgers die zo'n huis hebben zijn vaak ook mensen van buitenaf.

Speaker 2: En kunt u iets over uzelf vertellen?

Speaker 1: Ik ben hier geboren, in januari 41, 23 januari 41.

Speaker 2: Hmm, oke. En wat heeft u altijd als werk gedaan?

Speaker 1: Ik ben hier uiteraard opgegroeid, hier naar school gegaan, de lagere school. En ik kom uit een Rooms nest. Toe ging ik naar de Sint Jozef school. Prima herinnering aan. En het voorgezet onderwijs, dat is weer klein, dat was toen zeker een probleempje. Want wij hadden de HBS. Dat was de enige mogelijkheid voor voortgezet onderwijs, er was zelfs geen aandacht aan een technische school. Dat is later wel gekomen. Maar toen was er een tussenpunt dat als je hoger dan het hbs wou, dat was hier niet, dan moest je naar Den Helder. Toen betekende dat dus elke dag met de boot op en neer. Die overtocht duurde toen 3 kwartier en was aardig duur. Pas in 1960 is die veerhaven aangelegd en toen was de overtocht nog maar 20 minuten. En bovendien naar verhouding veel goedkoper dan vroeger. Dus mijn ouders waren duidelijk dat ik niet met die boot mee moest. Dus ik ging naar Ulo. Dat was het hoogste onderwijs ooit genoten hier. Afgezien van het journalist, ben ik journalist geworden. Een cursus gevolgd aan een instituut in Amsterdam dat wel. Maar de school voor journalistiek bijvoorbeeld, die bestond nog niet. Na de schoolopleiding, toen was ik 18. Ik had dus allerlei, onder andere fotografie. Ik mag graag fotograferen. Die cursus heb ik ook gevolgd maar dan aan de fotovakschool in Den Haag. Maar tegelijkertijd had ik ook interesse voor journalistiek. Toen ik dus foto's ging maken, of vooraf een actuele gebeurtenis verkocht ik die aan de krant. Nou, dat vonden zij wel leuk. En ze vroegen of ik er ook een onderschrift bij wou maken. Nou, dat liep helemaal uit hand want ik maakte een heel artikel. Nou, dat kwam wel goed over. Dus, ik had daar dan contact. Toen ging ik in militaire dienst. Ik was ingedeeld bij de luchtmacht en ik werd uitgezonden, overigens op eigen verzoek naar Nieuw Guinea. Een hele interessante tijd. Het heeft ook de rest van mijn leven beïnvloedt. En vanuit Nieuw Guinea, maakte ik op verzoek van de Texelaars, ja ooggetuigenverslagen en reisbeschrijvingen van alles wat ik in het land beleefde. Dat viel noga op en ik kwam zelfs een paar keer achter elkaar op de voorkant van de krant te staan. Het bleek dat de lezers het interessant vonden, want die zeiden tegen de toenmalige uitgever van als hij terugkomt dan moet je zorgen dat hij hier voor de krant gaat schrijven. Toen ik dus terug kwam, kreeg ik gelijk te horen dat ik niet alleen maar aan de slag kon als journalist maar ook als redacteur. Dat heb ik toen ook gedaan. Het is wel een bliksemcarrière want 1 op de andere dag was ik hoofdredacteur, en ik heb nooit meer iets anders gedaan. Nee, dat is wel bijzonder ja.

Speaker 2: Dat heeft u dus tot uw pension gedaan?

Speaker 1: Ja, het stelt natuurlijk niet zoveel voor zo'n kleine krant. Maar ja, een kleine krant moet ook voldoen aan de journalistieke eis die aan de krant wordt gesteld op z'n minst. En het is op Texel zelfs nog wat gevoeliger. Omdat je te maken hebt met een publiek, met een lezerspubliek dat alles wat je doet, goed kan controleren. De mensen waarover je schrijft, kom je de volgende dag weer tegen. Het is toch wel weer wat anders dan voor de Telegraaf bijvoorbeeld. Ja invloed, je leer natuurlijk wel zorgvuldig te zijn, want die feiten moeten wel kloppen. En ja, je moet natuurlijk ook niet bang zijn voor hun kritiek.

Want niet altijd wat je schrijft wordt in dank afgenomen. Ik heb toch wel genoeg ruggengraat om te schrijven wat geschreven moest worden. Nou, dat heb ik dus gedaan. En het was zeer hard werken, voor weinig geld. Maar daar kom je dus over het onderwerp. Ik wou op Texel blijven. En de gelegenheid om daar vanaf te gaan die deed zich herhaaldelijk voor. Je had ook in die tijd natuurlijk, headhunter die altijd uitkeken naar jonge krachten. Ik werd door hun benaderd. Ook Nederlandse dagbladen, maar ook de regionale pers of ik daar niet wou komen. Maar de consequentie was dat ik dan Texel uiteindelijk moest verlaten.

Speaker 2: En waarom wou u dat niet?

Speaker 1: Dat wou ik niet omdat, ook gedurende mijn diensttijd. Vlak daarvoor ook wel. Kijk, 1 van mijn afwijkingen is dat ik meer dan normale belangstelling heb voor het landschap en natuur. Dat kun je wel zeggen, zeker als kind was ik daar al erg mee bezig. Ik was ook voorzitter van de NBA en dat is de Nederlandse jeugdbond voor natuurstudies, de lokale afdeling. Dat soort dingen ja, dus ik was meerdere malen geïnteresseerd in alles wat te maken heeft met natuur. Met name de natuur van de zee. Op een gegeven moment vestigden ze hier op Texel ook een wetenschappelijk instituut. Het Nederlands instituut voor onderzoek der zee. Dat is gevestigd in de buurt van de veerhaven. Dat is een oceanografisch instituut van wereldklasse. Hè, die echt over de hele wereld met schepen onderzoek doen en zo. Contacten met die mensen, dat was zeer verrijkend. Maar tot mijn twintigste, zeg maar tot mijn dienstplicht vond ik Texel nog niks bijzonders. Toen ik wel ergens was geweest

Speaker 2: Omdat?

Speaker 1: Ik was nog nooit ergens anders geweest. Althans niet voor langere tijd. En toen ik wel ergens anders was geweest, zag ik wat voor kwaliteiten en bijzonderheden Texel heeft.

Speaker 2: Wat voor gevoel komt er dan naar boven als u over Texel praat?

Speaker 1: Zeker trots op iets wat jullie niet te hebben. Maar ook bezorgdheid. Van hoe kunnen we dit behouden?

Speaker 2: En wordt daar ook veel aan gedaan op dit moment?

Speaker 1: Ja, ik ben ook voorzitter van de stichting Kernwaarden. Ja wij beschouwen kernwaarden zoals een open landschap en mooie natuur. Nouja, alles wat Texel is dus. Aantrekkelijk maken voor zowel toeristen maar ook voor onszelf.

Speaker 2: Mmm.

Speaker 1: En die kwaliteiten, die ruimte en die rust. Wij moeten het beperkt houden qua toeristische bebouwing. Die kernwaarden willen wij dus beschermen. En dat is ook nodig want het is natuurlijk altijd dat de politiek uitkijkt naar mogelijkheden om nog meer geld te verdienen ja. En hoewel was dat in mijn tijd, maar toen is het buitengewoon belangrijk besluit genomen dat hier niet meer 45000 toeristische bedden mogen komen. Dat is natuurlijk de basis voor alle drukte. Maar ware het niet dat er natuurlijk altijd een paar storende factoren zijn. Bij die optelsom, van het aantal bedden, daar wordt niet het bed & breakfast gerekend. Vroeger stelde die sector niks voor maar tegenwoordig rijzen die als paddenstoelen uit de lucht. Dat doorkruist natuurlijk wel die 45000. Maar toch niet in zodanige mate dat daardoor het gebied kwaliteit en ruimte verliest. Maar het is wel een bron van zorg.

Speaker 2: Ja? Want hoe was Texel toen u opgroeide?

Speaker 1: Natuurlijk veel minder druk dan nu.

Speaker 2: Mmm.

Speaker 1: Het verschil is dat het aantal inwoners was ook aanmerkelijk lager. Op dit moment hebben wij 14.000 inwoners en toen ik bij de krant begon waren dat nog geen 10.000. Dat is dus niet zo'n heel groot verschil maar daarnaast heb je natuurlijk, afgezien van het aantal inwoners, natuurlijk de verdunning waardoor er meer huizen nodig zijn voor het onderbrengen van hetzelfde aantal mensen. Al de dorpen zijn allemaal in oppervlakte verdubbeld. Terwijl het aantal inwoners naar verhouding eigenlijk niet zoveel meer is gestegen. Dus veel meer bebouwing op het eiland, dat is 1 van de gevolgen. Wij hebben natuurlijk, Texel heeft in vergelijking met andere eilanden een belangrijke agrarische bedrijfstak. Het grote verschil is dat de agrarische sector steeds minder werkgelegenheid biedt en het toerisme steeds meer. Maar dat landschap met dat moderne agrarische landschap met zijn rechte sloten dat vormt een leuk contrast met het antieke andere landschap. En juist die variatie maakt Texel interessant. Als ik op het eiland rij met een auto of de fiets. Wij rijden in een kwartier door 6 verschillende landschappen. Dat is nergens in Nederland. En dat is buitengewoon interessant voor toerisme. En daar horen ook die eenvoudige polders bij die vormen een contrast met de antieke gebieden. Wij werken er aan om alles wat typisch Texels is in stand te houden. De meest typische Nederlandse kenmerken die vind je hier op veel kleinere schaal, op een kleinere oppervlakte.

Speaker 2: En hoe zou u het huidige Texel beschrijven? Een beetje vergelijken met het vroegere Texel

Speaker 1: Afgezien van de dingen die ik net heb gezegd, de moderne tijd heeft ook uitstekende voorzieningen achter gelaten. Vroeger hadden wij natuurlijk een primitief wegennet. En de gemeente die staat nu voor een inhaalslag, wat betreft het herstel en onderhoud. Dat is natuurlijk met het toenemende autoverkeer een groot verschil. Ik weet nog dat er vroeger maar 3 auto's van de boot af kwam en de nieuwe boot kan er iets meer dan 300 vervoeren. Ja, het is ook een afspiegeling van wat er in Nederland gebeurt. Tegenwoordig gaat iedereen in de auto op vakantie. En doordat meer mensen met de auto gaan, wordt het gevoel van drukte op het eiland ook groter. Vroeger zal je alleen Texelaars om je heen, nu vooral toeristen. Ja, het is natuurlijk niet het hele jaar hetzelfde maar ook daarin komt verandering. Vroeger had je alleen in de zomer eigenlijk, was het allen in augustus. Maar ja, tegenwoordig komt men het hele jaar door op Texel, op dit moment.

Speaker 2: Waarom denkt u dat dat mensen het hele jaar doorkomen?

Speaker 1: Dat komt voornamelijk door de aantrekkelijkheid van het eiland. Het is natuurlijk ook dat de welvaart is toegenomen, mensen kunnen op vakantie gaan. En vroeger waren er vooral veel kampeersers en nu zijn het vooral toeristen die vakantiehuisjes huren.

Speaker 2: En wat zou voor u een reden kunnen zijn om het eiland te verlaten?

Speaker 1: Nee, die is er niet. Het is niet zo dat ik alleen maar op Texel heb gezeten, maar ik ben wel teruggekomen. Kijk bijvoorbeeld, ik heb nog steeds contact met het land waar ik heb gezeten als militair.

We hebben daar een stichting die zich bezighoudt met het financieren van schoolopleiding voor jonge Papoeas. Dat is altijd heel goed en ik ga daar bijna elk jaar heen. En dat doe ik al 25 jaar lang. En ja, dan kom op een gegeven moment iedere keer weer op Texel. En dan zeg ik altijd dat Nieuw Guinea een fantastisch land is, een bijzondere flora en fauna, totaal anders dan in Nederland. En toch, er is geen mooier moment van de reis dan dat ik op de boot op de terugweg zit, want dan kom ik weer op Texel. Ik kom weer thuis.

Speaker 2: En dat geeft ook een eilandgevoel die boot natuurlijk.

Speaker 1: Ik zou het een ongekende ramp vinden als Texel geen eiland meer zou zijn. Hoe makkelijk dat ook zou zijn he. Het is nu zo om 9 uur 's avonds gaat vaak de laatste boot. Nou ja, dat is jammer als je die niet haalt. En dat vinden wij weer een veilig gevoel. Je moet natuurlijk afkloppen, maar dagelijks lees je over de gruwelijke misdaad en terrorisme. Als je hier een benzinstation overvalt, nou dan moet jij wat organiseren om van het eiland af te komen. Het is vooral daarom dat wij zeg maar gerust een buitengewoon veilige leefsituatie hebben. Ons kent ons.

Speaker 2: Het is natuurlijk wel je hebt heel veel toeristen op het eiland.

Speaker 1: Ja klopt, maar die pikken wij er zo uit. Het is natuurlijk wel zo, veel mensen vinden dat beklemmend maar wij hebben niet echt privacy omdat iedereen elkaar kent.

Het is natuurlijk ook zo, wij hebben saamhorigheid op het eiland. Als ik een probleem heb, heb ik geen moeite om mensen te vinden die mee willen helpen. He, dat is vanzelfsprekend. En dat is natuurlijk iets wat je moet vasthouden. Dat er vaar je als nestwarmte, zal ik maar zeggen.

Speaker 2: En waar bent u het meeste trots op, op het gebied van Texel?

Speaker 1: Ja, nou, dat is eigenlijk de combinatie die niemand anders kan bieden. Maar als het om onderdelen gaat, dan ben ik het meeste trots op TESO, de boot onderneming van Texel. Dat is een particuliere ondernemen, en ik ben daar ook aandeelhouder van. Honderden Texelaars hebben hun aandeel in de boot. En dat geeft dus ook betrokkenheid. Het woord uniek wordt vaak misbruikt. Want er zijn niet zoveel dingen uniek, het betekent dat er iets maar eenmalig is. Maar deze is echt uniek. Het is opgericht in 1970, op initiatief van de huisarts. Als reactie op een particulieren onderneming die hier was. Die was te duur en niet goed. En toen kwam de weerklank bij Texelaars die kochten aandelen, zodat men een eigen boot kon aanschaffen en sindsdien hebben wij het dus eigenlijk zo. Het is weliswaar een naamloze vennootschap, maar die is niet gericht op winst. Het doel van de onderneming is onder andere een veilige en betaalbare overtocht. Dat doen ze uitstekend. Ze maken geen winst want die gaat in de spaarpot. En als er weer een nieuwe boot moet gekocht worden, wordt dat daar van betaald. Diegene die nu vaart heeft volgens mij 80 miljoen gulden gekost, zo iets. De winst gaat de spaarpot in en dus niet naar de aandeelhouders. Daarom is het ook zo goedkoop. Een auto met passagiers kost 25 euro, heen en weer. Dat is helemaal niks. Het gebruik van de boot verschilt natuurlijk nogal. Ik zelf maar er weinig gebruik van, 12 x per jaar ofzo. Maar daar zijn ook mensen bij die elke dag gaan. Ik ken ook mensen die nooit gaan. Alleen als ze een ziekenhuisbezoek hebben zo iets. Want dat is wel een nadeel van het eiland, wij hebben geen ziekenhuis. Alleen een verpleeghuis, de kleinste van Nederland.

Je hebt dus geen ziekenhuis dus je bent op de boot aangewezen en die heeft wel alles goed voor elkaar. Bij noodgevallen, dus 's nachts bijvoorbeeld vaart die hele groot boot extra voor maar 1 ziekenauto. De boot gaat 2 x zo hard met als gevolg dat je vaak nog eerder in het ziekenhuis bent dat in de stad. Dus die boot is geen enkele belemmering voor een transport met spoedeisende gevallen. Het gaat heel goed, nou allemaal dingen om tussendoor te vertellen.

Speaker 1: Ja, interessant om te horen. En dit geeft wel een goed beeld hoe trots u bent op het eiland.

Speaker 2: Het eiland in je hart.

Speaker 2: En hoe belangrijk is het cultureel erfgoed voor u?

Speaker 1: Texel heeft natuurlijk een vrij intensief verenigingsleven. JE moet nu niet gaan denken dat Texel in alle opzichten uniek is, er zijn tal van gemeenschappen waar vergelijkbare situaties zijn als op Texel. Maar plaatselijke gebruiken, cultuurhistorie, draag ook bij aan het Texelse gevoel. Wij hebben twee Texelse feesten die op de erfgoedlijst staan als immateriaal erfgoed. Sinds een paar jaar en dat gaf ons natuurlijk grote trots.

Speaker 2: En bent u ook bewust in hoeverre het toerisme eigenlijk is gegroeid de afgelopen jaren?

Speaker 1: Ja, maar pas op, dat vind ik geen probleem.

Speaker 2: Geen overlast?

Speaker 1: Je kunt niet alles hebben, als ik naar de AH ga, dan staat de hele parkeerterrein vol. En 2 uur later nog, dan loop ik ook de vloeken op die toeristen want die staan daar. De realiteit is dat zonder toerisme wij er hopeloos slecht aan toe zouden zijn. De werkgelegenheid in de landbouw is nagenoeg verdwenen. Iets anders hebben wij niet qua industrie. Dus we moeten het hebben van het toerisme, dus alleen maar lof. Want dat brengt niet alleen maar welvaart maar ook wel welzijn dus echt gekoppeld. Wij hebben allemaal dingen dankzij het toerisme. Bijvoorbeeld het openluchtzwembad of het overdekte zou er niet liggen als het toerisme er niet was geweest. En zo zijn er meer voorzieningen. En de grote supermarkten in Den Burg en in andere dorpen zouden nooit kunnen bestaan zonder toerisme. Daar had je dan nog steeds van die kleine kruidenierswinkeltjes. Nou, en wij betalen echt niet meer voor onze levensmiddelen dan elders in het land. Het wordt wel eens beweerd dat het duurder is, maar daar heb ik nooit iets van gemerkt.

Speaker 2: En bent u op dit moment afhankelijk van het toerisme?

Speaker 1: Ja, afgezien van mijn pension heb ik een groupsverblijf met 40 slaappleatsen. Dat mag ik dus niet boven zitten, als ik hier zou willen verbouwen. En het seizoen begint weer. Dus scholieren, studenten noem maar op, die komen hierheen. En dat is leuk want dan ben je er mee in gesprek en dan hoor je dus van die mensen ook wat zij zo bijzonder en leuk vinden aan Texel. Als je daar op inspeelt dan krijg je een hele leuke wisselwerking. Ik hou ook wel vaak lezingen voor gezelschappen die iets over Texel willen weten.

Speaker 2: En heeft u ook suggesties het toerisme beter te reguleren of te verbeteren?

Speaker 1: Nou, er is altijd veel goeds gebeurd hoor. Mensen zien wel in dat het moet blijven het toerisme maar er zijn toch wel een paar problemen. De drukte die neemt nu toch wel toe vooral door het autoverkeer, niet zozeer door het aantal mensen. Want dat is niet zo heel veel meer door de jaren heen. Het is vooral veranderd, ja hoe noem je dat, de automobilititeit. Dit probleem is erg actueel. Er is ook besloten om een toeristisch toekomstplan te gaan ontwerpen waarin al dit soort zaken de revue passeren.

Speaker 2: En wat vindt u van dat het toerisme niet minder moet worden, niet meer maar beter?

Speaker 1: Ja, vroeger durfde je te zeggen dat stilstand achteruitgang is. Wat is dan nu het stopwoord? En nu zegt men nee. Dus het moet niet meer maar het moet beter. Want er valt op het gebied van kwaliteit nog wel het 1 en ander te verbeteren.

Speaker 2: Dat is inderdaad wat je nu ook om ons heen zien. Veel vakantiehuizen worden bijgebouwd en nou ja de camping gaat eigenlijk weg.

Speaker 1: Dat komt natuurlijk, vooral door zakelijk inzicht te geven, kamperen hoe leuk het ook is, maar dat doen ze tegenwoordig niet meer met een tent. Dus ja, die campings, die hadden het moeilijk. En nu is het dus mogelijk op Texel om die slaappleatsen van de camping om te zetten in slaappleatsen voor huisjes. Dus heel veel campings, hebben plaatsgemaakt voor huisjes. Kijk, het is natuurlijk jammer dat de diversiteit daarmee natuurlijk achteruitgaat, maar ik kan het op zakelijk gebied erg moeilijk kwalijk nemen. Wat je wel moet doen is zorgen dat die huisjes er goed uitzien. Passend in dat kleinschalige landschap van Texel. Het moeten geen hotels worden. Grenzen stellen aan hoogte en grootte van een gebouw. En ja, als ze zich daar dan maar aan houden. Maar ja, er komt natuurlijk ook ervaringen om de deur kijken. Wij wonen hier en toen wij hier kwamen wonen, waren wij de enige in de wijde omgeving met een vakantiehuisje. Nu zie je hiernaast op dat terrein allemaal huisjes staan, dat is typisch een gevolg ervan. Nu de slaappleatsen verplaatst kunnen worden. Als dat onmogelijk zou maken, zou je veel minder groei hebben. Heel belangrijk is die 45.000 bedden besluit, een van de belangrijkste besluiten geweest zijn. Een zeer vooruitziende blik.

Speaker 2: Ja, dat is ook al een tijdje terug.

Speaker 1: In de jaren 70, ja, ik zat er bij, een heel goed besluit. Wat toen heel vreemd werd gevonden in het rest van het land, want ja, stilstand is achteruitgang. Naast dat besluit voordat het maximum aantal bedden is het minstens zo belangrijk om de concentratie in gedachte te houden. Wat er nog bijkomt of in wat voor vorm dan ook. Op dit moment mogen wij niet in het open agrarische landschap nog bijbouwen. We zitten wel hier en dat is wel historisch zo gegroeid om het zo te zeggen. Maar nieuwbouw van bijvoorbeeld een nieuw bungalowpark is alleen mogelijk op een paar plekken, de Koog of Cocksdorp. En daar kun je dus de garantie geven dat het toch vrij druk is. Terwijl het grootste deel van Texel, nou ja, min of meer verlaten is voor een fietser en wandelaar. Dus ja, ruimte zat he.

Speaker 2: Die rust.

Speaker 1: Ja ja ja. Ook nu kun je nog bijvoorbeeld Ter Horst, het zuidpunt van het eiland. Daar kun je nog uren wandelen zonder iemand tegen te komen. Nou, dat is wel bijzonder.

Speaker 2: Dat is het inderdaad.

Speaker 1: Maar ja, ook fietsers en wandelaars hebben rust in het grootste deel van Texel. Ruimte zat. Hier in de omgeving is dat natuurlijk een beetje anders, hier zie je regelmatig fietsers passeren terwijl dat vroeger ondenkbaar was. Fietsen, het is heel populair.

Speaker 2: Ik ben al aan het einde van mijn interview gekomen maar ik heb nog een tweetal vragen voor u. Want in hoeverre denkt u dat het toerisme invloed heeft gehad op uw verbondenheid? Door de jaren heen?

Speaker 1: Toerisme is in ieder geval niet zakker maar eerder sterker gemaakt. Natuurlijk alleen al omdat ik niet de gedachte van me af kan zetten dat het heir niet leefbaar zou zijn zonder toerisme. Dus, als je het toerisme goed weet te begeleiden

Speaker 2: En met welk Texel voelt u zich meer verbonden toen u hier opgroeide of het huidige Texel?

Speaker 1: Toen ik opgroeide had ik niet het besef van wat ik nu heb. Nee is alleen maar gegroeid door de jaren heen.

Speaker 2: Oke, nou, dan wil ik u bedanken voor uw tijd.

Speaker 1: En ik hoop dat je iets aan mijn informatie hebt.

7. Transcript 3 + 4

Speaker 1: Interviewee 1 (Female, 23, student, born and raised on Texel)

Speaker 2: Interviewer

Speaker 3: Interviewee 2 (Male, 26, student, born and raised on Texel)

Speaker 2: Oké, laten wij beginnen. De eerste vraag van mij voor jullie is of jullie ook op Texel zijn opgegroeid?

Speaker 1: Ja, ik ben er geboren en opgegroeid.

Speaker 3: Nee ik ben er niet geboren, ben geboren in Den Helder maar ben zeker opgegroeid op Texel. Ik kom er vandaan.

Speaker 2: En hoe lang hebben jullie gewoond op Texel?

Speaker 1: Oh ja dat is 23 jaar.

Speaker 3: Voor mij 26 jaar.

Speaker 1: Ik was 18 toen ik ging studeren.

Speaker 2: Maar jullie komen nog vaak terug, klopt dat?

Speaker 1: Ja redelijk.

Speaker 3: Niet meer zo vaak. De eerste jaren dat ik ging studeren, kwam ik er elk weekend nog. Nu is het meer met verjaardagen en dat soort dingen, dus 1 a 2 keer per maand gemiddeld ofzo. Soms dan ga je 2 of 3 keer in de maand en soms ga je 2 maanden niet, weet je.

Speaker 1: Ik ga sowieso elke maand.

Speaker 2: Oké. En kunnen jullie wat over jullie zelf vertellen van hoe zijn jullie opgegroeid en wat doen jullie nu?

Speaker 1: Ik ben eigenlijk wel heel erg fijn opgegroeid op Texel, ik vond het heel fijn. En toch misschien ook wel, ja dat beveiligde en dat je toch wel iedereen kende. Je kende iedereen want iedereen ging naar dezelfde middelbare school.

Speaker 3: Ja, ik ben ook zeker fijn opgegroeid. Het is een ons kent ons eiland. Ik heb er hele fijne vrienden van over gehouden. Heel fijn allemaal.

Speaker 2: Op dit moment wonen jullie niet meer op Texel, wat doen jullie nu precies?

Speaker 1: Ik werk en studeer eigenlijk in Leeuwarden.

Speaker 3: Ja, en ik studeer in Groningen. Ik zit nu in mijn laatste jaar.

Speaker 2: Jullie vertellen wel dat jullie eens in de zoveel tijd weer teruggaan naar het eiland. Wat voor gevoel komt er dan naar boven op het moment dat je aan Texel denkt?

Speaker 1: Als ik op de boot zit, voelt het als thuis komen. En ik ben het eiland ook meer gaan waarderen sinds ik nu in Leeuwarden woon. Want eerst dacht ik altijd van, nou ja, het strand en de natuur dat is heel normaal. Maar als je dan in Leeuwarden woont, het is mooi weer hier, dan baal ik wel dat ik niet op Texel ben.

Speaker 2: De strand en het natuur zijn natuurlijk wel kenmerken van Texel natuurlijk.

Speaker 1: Ja, het is daar gewoon nog heel mooi en nog wel puur. Kijk, het is wel druk in de zomer, maar alsnog heb je ook wel minder drukke delen. Je weet waar je naartoe kan en het blijft gewoon allemaal heel mooi. En dat je een paar maanden op een eiland zit met strand, bos en zon.

Speaker 3: Ik sluit mij daarbij aan. Ik vind het oprecht ook, vooral in de zomermaanden echt een luxe om op Texel te zijn. Dat wij daarheen kunnen en dat ik bij mijn ouders kan slapen.

Speaker 2: En merken jullie ook iets van het toerisme, de drukte ervan? Je zegt zelf net je weet de plekjes te vinden waar het rustig is.

Speaker 1: Ja, wij hebben natuurlijk allebei wel op Texel gewerkt en ook eigenlijk elke zomer weer. En omdat wij werken waar het altijd heel erg druk is dan ga je juist naar de plekken waar het ietjes minder druk is. Je gaat dan niet op het paviljoen zitten bij het strand. Je weet wel de leuke plekjes te vinden waar iets minder toeristen naar toe gaan. En ja, als Texelaar weet je dat gewoon.

Speaker 2: En hoe zouden jullie Texel beschrijven toen jullie opgroeide?

Speaker 1: Dat vind ik lastig, want toen was alles heel normaal en zo. Toen dacht je van, ik wil in Amsterdam wonen.

Speaker 2: Je wilde dus eigenlijk weg?

Speaker 1: Ja, dat heb ik ook altijd gezegd, ja omdat, het eiland toen heel saai voor ons was. Je kon nergens heen, je zat vast op het eiland. Kijk, toen ik 15/16 was, was het super leuk omdat je dan uit ging en toen waren er veel toerist op Texel, dus was het juist leuk in de zomer. Maar ik wilde wel meer uitdaging en ik dacht, ja, op Texel, je kent iedereen.

Speaker 3: Ja, het is gewoon een hele kleine wereld. En inderdaad, dan in ze zomer kwam er altijd een stukje Nederland naar Texel toe. Texel werd helemaal overstroomd met jongeren enzo, en dat was wel leuk. In onze jeugd was het nog echt dat veel jeugd in de zomer naar ons eiland toe kwam. Nu is het wel veel meer gewoon gezinnen enzo. Oudere mensen die eigenlijk naar het eiland komen.

Speaker 2: Beschrijven jullie het huidige Texel nu ook anders omdat jullie nu ergens anders wonen?

Speaker 1: Ja, ik zou mijzelf nu niet meer op Texel zien wonen. Maar dat komt eigenlijk ook omdat de jeugd zo is veranderd. Ik vind het echt bizar hoe zij met elkaar omgaan. Ja, het is misschien wat lullig om te zeggen maar er is een overload aan boeren die daar wonen en ook blijven. Dus dan weet je dat je kinderen daarmee gaan opgroeien, als je kinderen krijgt zeg maar. En dat zou ik niet willen. En ik gun mijn kinderen het later ook niet om in zo'n kleine community op te groeien.

Speaker 1: Hmm, okee.

Speaker 3: Dat is inderdaad wel zo, je ziet op Texel wel echt een leeg stroom aan jongeren. Er is nog wel veel aan toerisme en je hebt de agrarische sector. Maar verder is er eigenlijk niet veel, waardoor iedereen die hbo studeert of wat dan ook, wel echt wegtrekt van het eiland.

Speaker 1: Ja we kunnen daar ook ons werk niet vinden.

Speaker 3: Dus je ziet ook dat bijvoorbeeld de middelbare school op Texel binnen een jaar of 10 van 1000 leerlingen naar 500 leerlingen is gegaan omdat veel jonge mensen het eiland hebben verlaten.

Speaker 2: Ja, okee. En wat is voor jullie eigenlijk het aantrekkelijkste aan Texel?

Speaker 3: Toch wel, de natuur.

Speaker 2: Het is echt het strand.

Speaker 3: En het bos.

Speaker 1: Ja, het is echt zo mooi en je hebt daar nog niet zoveel bebouwing en zo.

Speaker 2: Want jullie hebben ook wel echt het eilandgevoel als jullie er zijn.

Speaker 3: Zeker, ik wel

Speaker 1: Ja, maar het eilandgevoel is dus eigenlijk meer ons thuisgevoel, tenminste voor mij wel. Ja. Dan heb ik altijd wel gewoon het idee dat ik thuis ben en dat ik gewoon even naar het strand kan.

Speaker 2: En wat ik net een beetje heb begrepen is dat er wel een reden is om Texel te verlaten. Op dit moment is het jullie studie, maar zouden jullie kunnen terugkeren op het eiland om vast te gaan wonen

Speaker 1: Nou, ik wil wel blijven groeien, en als je carrière wilt maken kun je niet op Texel blijven.

Speaker 3: Jij zou in principe wel in het toerisme business iets kunnen doen op Texel.

Speaker 1: Ja, maar dat wil ik echt niet. En ik kan niet de marketing uitdaging vinden op Texel. Ik wil er gewoon alles uit halen en dat kan op Texel niet. Het is toch wel een soort van basis toerisme. Ik vind niet dat er echt HBO gerelateerde banen zijn die ook interessant zijn op Texel.

Speaker 3: Ik zit er niet zo diep in maar ik zou zeggen dat er genoeg toerisme is op Texel.

Speaker 2: Maar wat versta je onder basis toerisme?

Speaker 1: Nou meer dat mensen op Texel doen gewoon maar wat. Ik zou bijvoorbeeld bij de VVV kunnen werken, zit je ook maar een beetje achter je bureautje. En verder zou ik het ook niet weten waar ik zou kunnen werken waar je echt die uitdaging hebt.

Speaker 2: En jullie zijn niet afhankelijk van bijvoorbeeld je familie of vrienden?

Speaker 1: Hmm, nee niet echt. Dit zitten ook eigenlijk wel rond Nederland en ja, alleen mijn ouders zitten nog wel op Texel.

Speaker 3: Ja, voor mij is familie wel een ding. Mijn hele familie zit er nog wel en eigenlijk weet ik al wel dat ik niet op Texel eindig en daar zit ik wel een beetje mee. Dus wij hebben enigszins het idee om richting Amsterdam te gaan, zodat je toch nog wel wat meer dichterbij bent dan nu voor je gevoel.

Speaker 2: En waar zijn jullie het meest trots op?

Speaker 1: Nou, ik denk toch wel dat ik kan zeggen dat ik een Texelaar ben. Dat vind ik opzich wel erg leuk, dat ik van Texel kom. Ik voel bij ook een beetje bevoorrecht dat ik daar ben opgegroeid. En ook zeker in een leuke tijd voor mij. Ik ben niet een typische Texelaar vind ikzelf. Ik ben ook een soort van import natuurlijk.

Speaker 2: Want je familie komt niet oorspronkelijk van Texel?

Speaker 1: Nee, mijne niet.

Speaker 2: Maar die van jou wel?

Speaker 3: Ja, mijn ouders wel. In principe zit al mijn familie op het eiland. Ik kom wel echt van Texel.

Speaker 2: En wat zou voor jullie een reden kunnen zijn om te blijven op het eiland?

Speaker 1: Ja, voor mij is het dan echt de natuur en de omgeving

Speaker 3: Bij mij zal het dan echt op de familie aankomen.

Speaker 2: En wat betreft de toeristen. Waarom denken jullie dat toeristen naar Texel komen?

Speaker 3: Ik heb het idee dat een mensen een soort van, naar een eiland op vakantie willen maar toch wel alle gemakken willen hebben. Op de vaste wal hebben ze dus willen ze op hun vakantiebestemming ook. Wij hebben gewoon supermarkten, een bioscoop, je kan met je auto over het eiland rijden, dat soort dingen. En de meeste andere Nederlandse eiland zijn kleiner, waardoor Texel heel erg toegankelijk is, want je bent met een kwartiertje op Texel. Daarnaast kost het ook niet zoveel om met de boot te gaan, en ook niet als je je auto meeneemt. En ik heb het idee dat mensen dat graag willen. Ze zitten op een eiland maar hebben wel alles. Ze kunnen naar het strand en komen voor de natuur of om met 30 graden door Den Burg te slenteren.

Speaker 1: Ik denk dat ze vooral daarvoor komen ja, want de strand zijn ook wel heel netjes en zo. En dat heb je ook niet overal in Nederland.

Speaker 2: En hoe belangrijk is het erfgoed voor jullie, als je kijkt op het natuurlijke en culturele vlak?

Speaker 1: Nou, eh, ik denk dat de natuur belangrijker is dan het bier bijvoorbeeld. Het moet natuurlijk wel onderhouden worden he. En dan moeten ze natuurlijk er wel op letten dat het zo blijft. Ik vind het ook niet perse hoeven dat ze aan het uitbreiden zijn. Op dit moment zijn ze strand aan het maken en zo. En dan denk ik wel van ja, dat vind ik ook weer een beetje onzin omdat op die manier te doen. Maar het is natuurlijk wel belangrijk om de natuur in stand te blijven houden.

Speaker 2: En zijn jullie ook bewust in hoeverre het toerisme is gegroeid de afgelopen 10 jaar en waar merk je dat dan aan?

Speaker 1: Nou met de bijbaantjes die ik heb gehad, sprak je in het begin alleen maar Nederland maar op een gegeven moment kwam er Duits bij en sprak je dat alleen maar, een hele dag lang.

Speaker 3: Ja, en ik denk ook wel wat het meest opvalt is dat het seizoen langer is geworden. Vroeger werd er nog van een seizoen gesproken in de richt van de zomer, en dan kwamen pas de toeristen. 2 maanden lang en een beetje richting oktober stopte het seizoen en werd het rustig op het eiland. Maar dat is nu helemaal niet meer het geval. Het is meer een soort van het hele jaar door. Zoals nu sluiten sommige tenten ook gewoon niet meer, misschien in februari een paar weken, maar de meesten strandtenten blijven het hele jaar open omdat er toch het hele jaar door toeristen op het eiland komen.

Speaker 2: Dus jullie zien het echt wel drukker worden.

Speaker 1: Vroeger was het ook nog zo dat je ging wandelen en je niemand tegen kwam. En nu kom je om de haverklap iemand tegen, waarvan je denkt dat het op deze plek vroeger altijd rustig was.

Speaker 1: Ja, nou, er is niet voor niets een beddenstop. En ik denk dat het op een gegeven moment ook wel klaar is en vol is vol. Maar het is natuurlijk ook wel moeilijk omdat je natuurlijk veel AirBnB hebt en dat is moeilijk te meten.

Speaker 3: Ja, wij hebben een rare relatie met het toerisme. Enigszins is het er altijd wel geweest op het eiland. Aan de ene kant merk je dat de Texelaars erover klagen en aan de andere kant beseft ook iedereen dat het eiland leeft op het toerisme. Ook wel verdienen je niet je brood ermee, de voorzieningen zijn er vooral door het toerisme.

Speaker 2: Hebben jullie eigenlijk ook zo suggesties om, ja, het toerisme te verbeteren of beter te reguleren?

Speaker 1: Er is natuurlijk al een bedden stop maar ik vind ook wel dat je een beetje meer kwaliteit mag uitstralen en een beetje meer de rijkere mensen mag trekken. Op dit moment hebben wij ook veel mensen die, tja, een beetje verwaarloosd zijn, als ik eerlijk mag zijn. Rijkere mensen spenderen natuurlijk ook wat meer dan de mensen die wat minder geld te besteden hebben.

En het is soms ook heel irritant, dat je overal moet betalen, zoals bij het strand als je met de auto bent. Dat je je parkeerkaart in de gaten moet houden, als je lekker ligt te zonnen. Dat vind ik idioot.

Speaker 3: Wat dat betreft hebben ze het ook wel enigszins goed geregeld door Texelaar, natuurlijk een soort van Texel vignet te geven. Ze zouden wel een scheiding kunnen maken tussen het parkeren van Texelaars en toeristen zeg maar.

Speaker 1: Ja, maar ik vind de auto stopt ook nog wel een goeie, maar al die mensen op de fiets weet ik ook niet of dat handig is. nog wel een goeie.

Speaker 2: En in hoeverre denken jullie dat het toerisme invloed heeft gehad op de verbondenheid met Texel door de jaren heen?

Speaker 3: Nou, ik ben ermee opgegroeid, met het toerisme op Texel. Dat is ook wel een deel van Texel, in die zin dat er altijd toerisme is geweest. Het toerisme is wel groter geworden, maar je bent het ook altijd al gewend geweest dat toerisme op het eiland.

Speaker 1: Het was vooral echt leuk van mijn 15de tot 18de, vond ik. Echt superleuk want toen kwamen ook andere jongeren van het vaste land naar Texel toe om uit te gaan. Want je had eindelijk andere mensen zeg maar. Maar het is ook wel een beetje een haatliefdesverhouding, want soms is het wel heel druk en vervelend. Maar dat hoort er ook wel weer bij. Het natuurlijk een mooi eiland en het draait ook om het toerisme.

Speaker 2: En met welk Texel voelen jullie je het meest verbonden? In jullie jeugd of het huidige Texel?

Speaker 1: Ja, ik denk echt toen ik jonger was, want toen was Texel gewoon echt mijn leven en verder kwam je niet zo ver. En nu is het wel minder, je gaat er nu af en toe heen om, inderdaad, je vriendinnen en familie weer te zien of om lekker weg te zijn.

Speaker 3: Ja, ik ben het toch wel meer gaan waarderen doordat ik in de stad ben gaan wonen.

Speaker 1: Omdat het toch wel erg mooi is.

Speaker 2: Nou, dat was het van mijn kant. Ik heb hier nog een kleinigheidje voor jullie.

8. Transcript 5

Speaker 1: Interviewee (Male, 30+, works on Texel)

Speaker 2: Interviewer

Speaker 2: Bedankt allereerst voor uw tijd. Nou dan ga ik beginnen. Want als ik het goed heb gelezen komt u zelf niet van Texel, klopt dat?

Speaker 1: Helemaal juist.

Speaker 2: En kunt u dan wat over uzelf vertellen?

Speaker 1: Ik kom, nou eigenlijk, mijn familie woont in het Zuiden van het land, 30 kilometer onder Eindhoven, tegen de Belgische grens. Daar heb ik zelf tot mijn 18de/19de gewoond. Toen ben ik zoals velen gaan studeren. En ik wilde de wijde wereld ontdekken. Dus ben ik dat hele kleine dorpje met 2800 inwoners, heb ik achte mij gelaten en dan ben ik eerst in Den Bosch HBO Commerciële Economie gaan doen. En aansluitend heb ik mijn master Marketing nog gedaan aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. 3 weken voor mijn scriptieverdediging, startte ik met mijn eerste werkdag en dat was op het hoofdkantoor van Centerparcs in Rotterdam. Ik ben toen ook vanuit het Zuiden richting Rotterdam verhuisd waar ik dus gewoond heb totdat ik op 1 september 2016 alweer begon hier, bij VVV Texel als directeur. Dus dat is eigenlijk eventjes alles in een notendop mijn achtergrond.

Speaker 2: En nou bent u in 2016 begonnen met directeur Texel. Waar heeft u daarvoor gekozen? Vooral omdat het een eiland is.

Speaker 1: Ja, nou, het had vooral te maken met de uitdaging. Het is meeste zakelijk, de motivatie. Ik ben niet naar Texel gegaan, alleen omwille van het eiland wat misschien veel mensen doen he, maar ik had na 11,5 jaar Centerparcs wel zo'n beetje alle commercieel van de organisatie gezien en heb ook internationaal gewerkt. En ik wilde gewoon heel graag een andere uitdaging maar dan ook echt buiten Centerparcs want het was mijn eerste werkgever na mijn studie. En ik dacht, het is voor mij ook heel gezond om eens een keer in een andere keuken te gaan kijken. Om te zien of ik met dezelfde potten en pannen ook nog steeds goed kan koken. En toen is het via via deze vacature toen onder mijn aandacht gekomen, via een relatie. En zo ben ik uiteindelijk gaan solliciteren. Kijk maar, in eerste instantie VVV en Texel, ja die combinatie zag ik in eerste instantie totaal niet. En ik zag het dus ook niet zitten. Pas nadat ik mij ging verdiepen in waar staat die VVV Texel voor? Ik kende Texel zelf natuurlijk, doordat ik met mijn ouders verschillende keren ook op Texel op vakantie ben

geweest. Maar het was met name de VVV waardoor je heel erg aan het twijfelen ging, dat dus niet meer van deze tijd is. Maarja, dat blijkt op Texel dus niet.

Speaker 2: Ja, oké en heeft je nooit tegengehouden omdat het een eiland is?

Speaker 1: Nooit nee, maar goed daar ben ik misschien. Kijk, ik heb geen kinderen, mijn vriendin werken bij TUI en die is daar inkoopmanager dus die reist ook veel dus voor ons is het denk ik ook een beetje ons leven, en dat Nederland niet zo groot is. En wij zijn niet gebonden aan 1 specifieke plek. Dus, wij zijn daarmee denk ik ook heel flexibel, dus nee of het nou Texel was geweest of London of ergens in Zuid Europa ofzo. Ik denk niet dat dat zo heel veel had uitgemaakt.

Speaker 2: U woon nu ook zelf op het eiland?

Speaker 1: Ja, sinds 31 augustus 2016. Toen ben ik met 3 koffers en een grote weekentas met de boot het eiland op gegaan. En, ik heb wel de luxe dat mijn vriendin nog steeds in Rotterdam in het appartement woon. Dus ik ben 2 weekenden in de maand in Rotterdam. Om eventjes lekker in de stad te zijn en met vrienden en het sociale leven. En de rest van de tijd ben ik gewoon, gewoon hier op het eiland.

Speaker 2: En ja, u woont er nu dus 2,5 jaar, heeft u al wel een beetje het thuisgevoel?

Speaker 1: Ik zit hier heel erg op mijn plek, kijk ik ben geen Texelaar en dat zal ik ook nooit worden want dan moet je echt geboren, getogen en volgens mij ook aan beide kanten je grootouders, moeten dan ook van Texel komen enzovoorts. Maar die groep, die wordt steeds kleiner.

Speaker 2: Dat wordt steeds kleiner inderdaad. Veel mensen gaan weg. Maar wat voor gevoel komt er bij u naar boven als u over Texel praat?

Speaker 1: Ja, kijk ik zie Texel dus niet door de ogen van een toerist. Omdat ik hier woon, werk en leef en tegelijkertijd als ik dat zeg, dan realiseer ik mij wel dat Texel een heel bijzonder stukje Nederland is om te wonen. En om te werken en om te leven. Je hebt hier aan de ene kant, is het, het hier prachtig mooi, met natuur en met 30 kilometer strand. En dat zijn allemaal zaken die er zo onder je neus liggen en waar je heel erg van kunt genieten. Tegelijkertijd is er ook een hele mooie infrastructuur en dus de voorzieningen zijn hier ook gewoon. Ik denk dat ook dankzij het toerisme, dat er een bioscoop is, een Albert Heijn en Kruidvat en Etos en een Jumbo. Dat heel veel van die voorzieningen er niet zouden zijn geweest op het moment dat er geen toerisme was. Het is dus en dat is denk ik een hele bijzondere combinatie. Een kracht is het beschermd natuurgebied en tegelijkertijd heb je die ook behoorlijk goed ontwikkelde infrastructuur.

Speaker 2: Ja, van alle gemakken voorzien dus.

Speaker 1: En je kunt er sporten, en er zijn 150 restaurants en andere horecagelegenheden. Je weet dat het wel zo ingericht is omdat er toeristen op vakantie gaan naar Texel.

Speaker 2: Op dit moment zit u hier voor uw werk, maar wat zou voor u een reden kunnen zijn om op Texel te blijven?

Speaker 1: De kwaliteit van het leven, dat is een reden. Wat voor mij ook een reden is om te blijven is een zakelijke uitdaging.

Speaker 2: En wat zou voor u een reden kunnen zijn om het eiland te verlaten?

Speaker 1: Nou, dat zou vooral meer een privé aangelegenheid zijn, maar niet door het eiland zelf. Het eiland zelf is absoluut niet, want het is echt geweldig. Echt leuk.

Speaker 2: U zegt nu zelf al van nou ja, het is echt leuk hier op Texel. Waarom denkt u ook dat toeristen naar Texel komen?

Speaker 1: Nou, eigenlijk al voor hetgeen wat ik net al eventjes aanstipte dus de natuur in combinatie met de goede voorzieningen. En wat een toerist zelf vaak ook zegt, Texel is Nederland in het klein. Er is een beetje van alles wat. Je hebt de stranden, je hebt het bos. Je hebt landbouw, de visserij, je hebt een aantal dorpjes. Het is dus wat dat betreft, heeft dat heel veel van een klein stukje Nederland. En dan ook nog eens in een vorm van een eiland. Dus ik ben het ook eigenlijk niet eens met die mensen die zeggen dat Texel, Nederland in het klein is, ik zeg nee; het is nog iets bijzonderder dan dat. Maar ik denk dat dat wel de reden is, dus die enorme diversiteit in combinatie met het eiland. Het feit dat mensen de boot moeten pakken, zorgt er voor dat men, ja, je hebt de boot net vanmorgen genomen, maar ze hebben het gevoel alsof ze echt alle zorgen achterlaten en ze krijgen een gevoel van vrijheid en ontspanning. En, en, en, bijna een soort van ik ben in het buitenland maar toch net niet gevoel. En ik denk dat dat de kracht is.

Speaker 2: En als dit dan vergelijkt met bijvoorbeeld andere eiland in de Waddenzee? Je hebt er een paar op een rij.

Speaker 1: Nou ja, dan is het denk ik de reistijd, bereikbaarheid is natuurlijk een enorme pre. En ik denk dat dan toch de infrastructuur, de voorzieningen, dan toch echt ook een belangrijke rol spelen. Ieder op eigen manier prachtig. En bedienen allemaal denk ik een bepaalde doelgroep. Maar er zijn er bij die zijn natuurlijk heel klein. Er zijn erbij die hebben beperkte voorzieningen, infrastructuur. Ik bedoel, als ik kijk naar het buureiland Vlieland. Prachtig en leuk, maar ik fiets daar in anderhalf uur, diets ik daar zeg maar met dat fietspad op het eiland. Nou, dan heb je 1 dorpsstraat met een paar restaurantjes, that is it. En de vuurtoren natuurlijk. Weet je dat is niet, dat is totaal anders op Texel. Dus ik denk dat dat uiteindelijk ook, en Texel is daarmee denk ik ook qua oppervlakte de grootste van onze Nederlandse Waddeneilanden. En ik denk dat dat veel mensen ook wel heel erg fijn vinden, want daarmee is het ook groot genoeg om uiteindelijk, ja, iedereen zijn plekje daarin te vinden.

Speaker 2: Ja zeker, en als u kijkt naar het erfgoed? Nouja, bijvoorbeeld Texel staat bekend om zijn natuur, natuurlijk erfgoed maar het heeft qua cultuur ook genoeg te bieden.

Speaker 1: Ik vind wel, dat daar nog heel veel te winnen valt in onze communicatie daarover. Er zijn hier nogal behoorlijk wat dingetjes die uniek zijn. Niet alleen naar Texel maar voor Nederland. Ik denk als je kijkt naar de rede van Texel. Wellicht heb je daar nog nooit van gehoord, de rede van Texel, dat je hebt bij Oudeschild, het vissersplaatsje. De rede van Texel was gedurende het VOC tijdperk, wat Schiphol nu is.

Speaker 2: Oké, interessant.

Speaker 1: De rede van Texel dus als er echt iets is, als je het hebt over de cultuurhistorie, is dit een echt internationaal groot ding. Dus daar worden nu ook steeds meer ontdekkingen gedaan van wat er op de bodem ligt. Tientallen schepen zijn vergaan door slecht weer. Daar liggen ondenkbaar veel schatten op de bodem van de Waddenzee.

Speaker 2: Maar dat is wel interessant.

Speaker 1: Dat is, dat is zeker bijzonder. Nou, dan heb je nog het hele schapenboeren en dat is dan meer dan denk ik, ja dat ik ook wel heel erg cultuurhistorie met een typisch kenmerk het landschap. Kijk, weet je, ze zullen voor de natuur blijven komen de mensen, maar als je ze dan daarmee ook nog een klein beetje cultuur kunt meegeven, dan denk ik dat dat ook voor de mensen heel interessant is.

Speaker 2: Klopt. En hoe denkt u over de groei van het toerisme op het eiland?

Speaker 1: Nou, weet je we hebben ongeveer 1,2 miljoen toeristen op Texel. Dat is het kengetal wat we op dit moment gebruiken met 4,3 miljoen overnachtingen.

Speaker 2: Oké.

Speaker 1: En dat is dan nog exclusief de dagtoerist. Dus de mensen die misschien in de kop van Noord Holland op vakantie zijn, in Schagen of hier in Den Helder of? Ja, en die dan met de fiets met de boot naar Texel gaan om een dagje te fietsen. En 's avonds weer terug naar de stad gaan, zit daar niet bij inbegrepen. En, weet je, ik denk dat dat eigenlijk ook het beste uit te drukken is in wat mijn strategisch plan, oftewel een gouden regels is: Niet meer, niet minder maar beter. Ik zeg dus niet dat er meer gasten moeten komen, dat denk ik namelijk dat dat niet zou moeten. Maar ook niet minder, want we hebben hier ook een economie met zijn allen draaiende te houden. Waarbij iedereen een goede boterham moet kunnen verdienen. Het punt waar wij nu staan qua aantal bezoekers dat is denk ik zodanig in orde dat we daarmee niet de toekomst van het eiland in het gedrang moeten brengen. Want ik denk wel namelijk als je meer toeristen zou gaan krijgen op het eiland, dan komen namelijk onze kernwaarden meer en meer in verdrukking, is mijn overtuiging. Dus de natuur, de mooie stranden en alles wat daar verder bij hoort. Ik denk als er nog meer mensen komen, dan komen die zaken in steeds meer in de verdrukking en dan denk ik dat juist, in de wetenschap, dat mensen elders gaan kijken. Dus weet je het toerisme is de levensader van het eiland. En 70 tot 80 procent van de lokale economie is direct of indirect verbonden met het toerisme. Ik heb je net al gezegd, we hebben hier een infrastructuur, ja die hebben we te danken aan het toerisme. Dit is dus het gaat altijd weer om de balans, je moet steeds heel zorgvuldig kijken naar de balans dat zowel de kwaliteit van het wonen en het leven en het werken, het vakantieviereen, die moeten op orde zijn. Ja, en dat is natuurlijk soms op een heel klein stukje Nederland, een eiland, is dat natuurlijk soms best lastig. Want je hebt met heel veel mensen te maken, met heel veel organisaties en veel partijen.

Speaker 2: En nou als u kijkt van de laatste jaren is eigenlijk het toerisme flink gestegen.

Speaker 1: Ja dat is toch al wel een tendens.

Speaker 2: En waar denkt u aan dat dat vooral aan ligt want je hebt natuurlijk Lonely Planet heeft op een gegeven moment over Texel geschreven en..?

Speaker 1: 2016, ik vind dat de impact daarvan, kwantitatief he, dus kijkend naar aantallen, dat dat heel erg te over zien is. Je ziet wel dat er meer nationaliteiten komen, dus ik denk dat we met name meer exposure hebben gekregen in landen waar we niet bekend waren. Maar het is niet zo dat dat verantwoordelijk is voor honderdduizenden extra toeristen. Absoluut niet, kijk daar spelen, denk ik, maar goed, dan ga je op een heel hoog niveau meer op Macronivea kijken naar wat gebeurt er nou in de wereld? He, en dan heb je te maken met hoe het gaat met een economie. Hoe zit het met het veiligheidsaspect in de wereld, het gevoel van veiligheid maar ik hoef ik jou dan ook niet uit te leggen dat de aanslagen in Egypte, Tunesië, Turkije, in allerlei landen. Maar dat er natuurlijk een enorme impact heeft op keuzes die mensen maken. Voor de bestemming waar ze naartoe gaan. Iets wat ik met name in de laatste jaren meer en meer bespeur is het stukje duurzaamheid en met name ook een stuk bewustzijn bij de consument. Dat er dus ook steeds meer discussie is, ja, moet ik zomaar elke keer in het vliegtuig willen pakken met die kerosine die uitstoot en zo. Het is natuurlijk alles behalve duurzaam. Dat is het grootste dat er is, na de kolencentrales die langzaamaan gaan sluiten. Meer en meer krijgen mensen dat stukje milieu en duurzaamheid bewustzijn. En dan heb je ook nog zo dat on klimaat, denk ik, als je dat zo vergelijkt met de afgelopen decennia, dat wij steeds vaker te maken krijgen met warmere temperaturen. Als je kijkt afgelopen jaar, hoe goeie dagen wij hebben gehad, dat is bizar. Dat heeft gelijk natuurlijk ook weer invloed op het gedrag van de consument in Nederland, die dan zegt ja, waarom zou ik naar Spanje, Italië gaan terwijl ik hier zo, dichtbij de deur ook prachtig op vakantie kan gaan. Kijk en dan is het denk ik Texel en in haar vorm, als eiland, met die boot die op een hele betrekkelijke korte afstand natuurlijk vaart, het is goed bereikbaar en het heeft voor iedereen iets te bieden. Ja, ik denk dat de combinatie van een aantal van die hele grote factoren en die hele bijzondere positionering eigenlijk heel erg aantrekkelijk is voor een hele grote groep mensen.

Speaker 2: Ja oke, en wat wordt er precies gedaan om het toerisme in goede banen te leiden?

Speaker 1: Nouja, daar zijn we eigenlijk constant mee bezig, weet je, in de basis is dat natuurlijk gewoon door gesprekken te voeren met de stakeholders op het eiland. Die daar ook een rol in hebben is de gemeente Texel, de ondernemers organisatie TOP, het Texelse ondernemers platform. Maar wat je met elkaar denk ik heel duidelijk moet vaststellen is welke koers willen wij varen als bestemming. Kijk, ik kan als ** wel zeggen dat ik vind dat we willen niet nog meer toeristen maar als het eiland dat wel vindt, dan moet ik mijzelf aan passen maar wat heel belangrijk is dat wij met elkaar een gemeenschappelijke visie hebben waar wij aan werken. Ik denk dat ik heus wel durf te stellen dat iedereen het er wel mee eens is dat we niet nog meer mensen willen hebben op het eiland. Nou, dan is vanuit het gemeentebestuur, is dat denk ik heel concreet te maken, om zo te zeggen nou daar moet dus veel beter handhaving gedaan worden. Handhaving op bijvoorbeeld logies en de B&B sector met het AirBnB verhaal.

Speaker 2: Want jullie hebben natuurlijk al wel een stop op de bedden?

Speaker 1: Elke Texelaar, elke inwoner heeft het recht om als jij een koopwoning hebt dan mag jij daar gewoon tot een maximum van 6 bedden verhuren. Dus en, ik gun elke Texelaar daarin weer om mee te profiteren van de goede economie op het eiland, allen ik vind wel dat iedereen wel moet voldoen aan de spelregels en de wet die daarvoor geldt. Maar het gebeurt wel dat woningaanbod dat hier wordt verhuurt aan toeristen, daar rust eigenlijk geen recreatieve bestemming op, bijvoorbeeld als een totale woning.

Speaker 2: Mensen met een tweede woningen bijvoorbeeld?

Speaker 1: Ja, absoluut en die dan gewoon het hele jaar al verhuur worden en die niet voldoen aan de voorwaarden die voor een bed en breakfast gelden. Want dan moet er een woonfunctie zijn, dan mag geen keuken zijn voor die mensen en ja daar zijn allerlei spelregels en dus. Ik denk dat de gemeente daar een hele belangrijke rol heeft om daarvoor te zorgen. Zodat dat goed gereguleerd blijft, want op het moment dat je al die woningen aan toeristen gaat verhuren, dan gaan de prijzen alleen maar omhoog. Er is geen woonruimte voor jonge mensen op het eiland. Dus die gaan noodgedwongen wegtrekken. Daardoor hebben de ondernemers weer te weinig mogelijkheden om mensen aan te nemen dus ontstaan er steeds meer vacatures. Zo krijg je op een gegeven moment een enorme cyclus die heel lastig af te remmen is. Dus weet je, kijk, we kunnen helaas de boot niet stil laten leggen om te voorkomen dat mensen naar Texel komen. Dus als VVV bijvoorbeeld, wat ik dan wel probeer te doen is ook gewoon heel goed te bepalen waar doen wij wel promotie en hoe doen we promotie en waar doen wij dat niet? Nou wij zijn eigenlijk al een aantal jaren eigenlijk meer een marketing organisatie maar meer een management organisatie. Wij maken keuzes. Welke doelgroepen benaderen wij, wat is de boodschap, op welk moment dat te doen en vooral ook op welke moment wij dat niet doen of minder. Bijvoorbeeld in de zomer en in de vakantieperiodes niet. Omdat het eiland op dat moment al een hele goeie bezetting heeft en als je dan nog meer promotie maakt, dan komen er misschien nog meer mensen en dan krijg je weer het gevoel dat men het te druk vindt. Een soort samenspel met beleid vanuit de gemeente met het handhaven van het beleid. Het is van belang om investeringen te doen op het eiland. Accommodaties en in de horeca om te zorgen dat het product ook blijft groeien qua kwaliteit. Zodat wij daarmee ook een goeie doelgroep kunnen aantrekken. Die dus weer heel mooi aansluit op dat credo; niet meer, niet minder maar beter. Wij richten ons op de kwaliteit en niet op de kwantiteit.

Speaker 2: En daar werkt u ook mee eigenlijk samen met de eilandbewoners. Want het is natuurlijk zo zij wonen hier en hebben natuurlijk, nouja, toerisme is meestal hun bron van inkomen. Voor de meesten dan. Hoe werken jullie samen met hun?

Speaker 1: Kijk, weetje wat grappig is, het natuurlijk een relatief kleine samenleving he, met 13,500 inwoners. En uhm, veel van die mensen zijn of ondernemers, werken bij de gemeente of zijn op de een of andere manier verbonden met een bepaald platform of zitten bij de LTO, Landbouw of in de visserij of, en daarmee komen wij vaak al wel, via via, in contact. Wij communiceren veel via de lokale media met de achterban om te vertellen, dit zijn wij aan het doen, hier zijn wij mee bezig. Wij organiseren evenementen, dat is wel gericht op ondernemers. En ja, die ondernemers zijn ook inwoners. Kijk, het is niet zo dat ik letterlijk bijeenkomsten organiseer voor inwoners. Ik zeg niet dat dat iets is wat nooit zal gebeuren in te toekomst, maar ik denk dat de gemeente iemand is die daar zich heel veel mee bezig is. Ik denk dat wij vooral met de ondernemers en de gemeente samen bezig zijn om een bepaald aantal handvaten te creëren om te zorgen dat het op Texel gewoon goed blijft gaan. En daarvoor proberen wij voornamelijk goed te communiceren via lokale media en evenementen.

Speaker 2: In 1 van de artikelen die ook heb gelezen stond dat Texel wordt te voel, in ieder geval naar de meningen van sommige mensen. Er werd ook geschreven over maatregelen, 1 van die maatregelen was het weren van auto's op het eiland.

Speaker 1: Tja, daar is het eiland te groot voor. Misschien even heel kort, ehm, als iemand zegt dat hij het te druk vindt, dat is iemand zijn goed recht. Daarmee zal ik nooit zeggen dat die persoon, dat dat niet juist is, onterecht is. Want mijn perceptie van druk is heel anders dan misschien jouw perceptie van drukte en iemand die op Texel woont. Ik denk dat het heel

belangrijk is om grip te krijgen wat maakt het nou dat mensen het te druk vinden op Texel voor de bewoners, maar ook de toerist. Die vindt het soms ook. En ik ben daar zelf heel erg mee bezig en veel over nagedacht, en ik denk zelf dat gewoon, ehm, samenhangt met een aantal zaken die nou eenmaal in de markt, die gebeuren. Ik begin even met de impact qua grootte. Het feit is dat er steeds meer auto's per boeking zijn. Dat zit het hem in het gemak. Dus wij zien, dat is geen Texelse trend hoor, een trend in Nederland en misschien wel in de wereld, dat er dus meer auto's per boeking zijn. Dus dan krijg je al heel snel op de weg, dat het te druk wordt en vooral bij de boot aangezien dat maar 1 weg is. Dan ten tweede, de e-bike. Ehm, wij zien dat mensen steeds meer met een e-bike komen. En het aardige is aan een e-bike is dat a) je maakt meer kilometers en b) je gaat steeds sneller met de fiets iets doen, ook al wordt het windkracht 6 of 7. Waar je vroeger zei, nou ik blijf wel op de camping of bij mijn huisje. Tegenwoordig zegt men ik zet de fiets 2 tandjes hoger en ik fiets moeiteloos door weer en wind. En dan ten derde, wat ik het TripAdvisor effect noem, iedereen gaat op vakantie en is extreem goed voorbereid. Van oké, ik ga 4 dagen naar en Texel en ik ga dit doen en zien. Dankzij de mobiel en internet natuurlijk. Ik moet naar de vuurtoren, ik wil naar Ecomare, ik ga het wad op met de garnalenboot en ik moet een boswandeling doen met de boswachter om mooie vogels te spotten. Kijk, dat was 10 jaar geleden heel anders, toen waren mensen niet zo goed voorbereid. Mensen zijn nu veel meer onderweg en dat zorgt ervoor dat je veel meer verkeersbewegingen hebt. Dankzij meer fietsen en auto's, en het veranderde vakantiegedrag van de toerist. Dat is voor mij, heel concreet, wat het gevoel van drukte creëert. En dat is vooral op bepaalde momenten in het jaar, voornamelijk in het hoogseizoen, Pasen, als het eiland weer voor het eerst volstroomt. Maar voornamelijk in de zomer, en dan ontstaat er inderdaad een keer een frustratie als de inwoners van hun werk terugkomen en de auto niet kwijt kunnen wij de supermarkt. Dat draagt dan er nog een keer aan bij en dan creëert dat een weer een drukte waarbij de media dat natuurlijk weer oppikt om er een artikeltje over te schrijven. Ik hoop dat ik zo een beetje duidelijk, concreet heb gemaakt hoe ik denk dat mensen het te druk vinden.

Speaker 2: Jazeker.

Speaker 1: Kijk, geen auto's meer op Texel, dat kan gewoon niet. Dat is niet reëel. Daarvoor is het eiland gewoon echt veel te groot voor. Ik vind zeker dat wij iets met die drukte moeten doen, waar mensen dat gevoel vandaan krijgen. Maar het eiland auto vrij maken is denk ik een utopie.

Speaker 2: Dit was het eigenlijk van mijn kant, ik heb gevraagd wat ik wilde vragen.

Speaker 1: Ik hoop dat je ook te horen hebt gekregen, wat je wou horen.

Speaker 2: Zeker, is er nog iets wat je zelf wilt toevoegen? Waarvan je denkt, dit wil ik nog echt even kwijt.

Speaker 1: Nee, er schiet mij niet zo snel iets te binnen, als dat nog gebeurt, zal ik contact met je opnemen.

Speaker 2: Helemaal goed, nogmaals bedankt.

9. Transcript 6

Speaker 1: Interviewer

Speaker 2: Interviewee (Male, 60+, retired, lives on Texel for 20+ years)

Speaker 1: Kunt u beginnen om iets over uzelf te vertellen, van hoe bent u opgegroeid en waar precies?

Speaker 2: Even denken, heel kort. Ik kom uit Rotterdam, in '75 ben ik naar Hilversum gegaan. In feite heb ik daar tot 1992 bij de omroep gewerkt. Toen heb ik een horecabedrijf gehad in Monnickendam. En vervolgens zijn wij naar Texel gegaan en ben ik in de software gaan werken. Ik woon hier sinds 1997.

Speaker 1: En wat doet u op dit moment?

Speaker 2: Ja nou ik ben nu met pensioen, ik ben aan het afbouwen. Ik heb een softwarepakket voor mensen die huisjes verhuren zowel voor zichzelf als voor andere mensen.

Speaker 1: U vertelt net dat u in Rotterdam bent opgegroeid, dat is wel wat anders dan Texel. Wat voor gevoel komt er naar boven als u het over Texel heeft?

Speaker 2: Strand, zee, ruimte, rust. En vakantie, ook al woon ik er.

Speaker 1: En is dat ook een reden geweest waarom u naar Texel bent gekomen?

Speaker 2: Onze kinderen die groeiden op in Monnickendam en daar woon je dus heel dicht op elkaar. Wij zeiden toen voor de grap of wij moeten naar 't Gooi, waar je meer ruimte hebt of naar Texel. Dat hebben wij toen uitgezocht en je kunt hier op Texel ook je VWO doen. Dus dat leek onfantastisch voor de kinderen om hier op te groeien.

Speaker 1: En dat is ook goed uitpakkt? Om het zo te zeggen.

Speaker 2: Maar inmiddels zijn ze allebei van het eiland af natuurlijk.

Speaker 1: En hoe zou u het eiland beschrijven op het moment toen u hier kwam wonen, ook qua buurtbewoners.

Speaker 2: Gastvrij.

Speaker 1: Fijn. En op dat moment was het toerisme hier natuurlijk ook al.

Speaker 2: Ja, jazeker. Wij hadden bij ons vorige huis op Texel ook een vakantiehuisje.

Speaker 1: En hoe zou u het huidige Texel beschrijven?

Speaker 2: 2 keer zo druk als vroeger.

Speaker 1: Oke, en de mensen zijn zelf nog wel steeds hetzelfde?

Speaker 2: Nou, het vergrijsd he. Er is geen woonruimte voor jongere mensen. Er is wel veel werk, mede omdat het toerisme dus groeit. Ja, en dat heeft ook z'n consequenties voor de school en voor de middelbare school.

Speaker 1: Want als ik zo om mij heen kijk, zie ik wel veel nieuwe bebouwing eigenlijk. IS dat echt woonruimte of is dat meer voor de toeristen bedoeld?

Speaker 2: Beetje schoorvoetend zijn ze nu ook aan het bouwen voor de bevolking, dat proberen wij al jaren voor mekaar te krijgen. De gemeente wou er eerst niks van weten, want de bevolking ging in de toekomst toch teruglopen. Wij zijn bestempeld tot een zogenaamde krimpgemeenten. Dus waarschijnlijk hebben ze gewoon een rapport uit Barneveld genomen en daarvoor Texel in de plaats getikt. Wij zijn helemaal geen krimpgemeente. Het toerisme stijgt.

Speaker 1: Merkt u ook dat er meer mensen van het vaste land hier komen wonen?

Speaker 2: Nee ze kunnen er niet op. De huizenprijzen liggen hier behoorlijk hoog. Drie dubbele van Den Helder. Dit is echt en ook niet sinds de laatste paar jaren.

Speaker 1: En wat is voor u het meest aantrekkelijke aan Texel?

Speaker 2: Dat ik hier 3 minuten in het centrum ben. De deur uit en ook binnen 10 minuten sta ik op het strand. Heerlijk

Speaker 1: Ja, en u zegt net dat het 2x zo drukker is. Vindt u dat vervelend of juist niet? Wat vindt u daarvan?

Speaker 2: Dat vind ik gezellig.

Speaker 1: De laatste jaren loopt het seizoen natuurlijk het hele jaar door. Zoals in een krantenartikel heb ik wel gelezen dat andere mensen het wel echt druk vinden te worden.

Speaker 2: Er is inderdaad een groep die dat vindt. Het geen grote groep, die zich verschuilt achter een soort stichting, dus je weet ook niet wie het zijn en hoeveel het er zijn. Kijk, heel Texel leeft gewoon van het toerisme, als het toerisme er niet is was iedereen failliet gegaan en moest iedereen naar de overkant. Ten tweede, een AH en een Gamma, alles is hier op het eiland. Als die toeristen er niet waren geweest, had je al die dingen ook niet. Vroeger moest je dat van de overkant halen dus ja het is wel makkelijk om te mopperen.

Speaker 1: U vertelt dat u oorspronkelijk niet van Texel komt, zou u op dit moment eigenlijk ook ergens anders willen en kunnen wonen?

Speaker 2: In ons huidige huis wonen wij nu 4 jaar. Daarvoor woonden wij net buiten Cocksdoorp. Toen de kinderen uit huis gingen moesten wij een afweging maken. Wat doen wij, gaan wij naar de overkant naar Friesland of blijven wij op Texel? Heel bewuste keuze.

Speaker 1: Want is er een speciale reden voor waarom u niet voor Friesland heeft gekozen?

Speaker 2: Hier op Texel is het op sommige plekken rustig maar zeker niet uitgestorven. Dat is in sommige dorpen in Friesland wel. Hier kent iedereen mekaar. De bewoners zijn in de

minderheid ten opzichte van de toeristen dus ja, er is altijd zoveel om je heen te doen dat het niet het benauwde heeft van een dorp. Het heeft ongeveer 125 horecabedrijven dus je hoeft je niet te vervelen, een theatertje, bioscopen, zwembaden. Je kan zelfs uit het vliegtuig springen als het niet meer ziet zitten.

Speaker 1: En waar bent u het meeste trots op van Texel? Ook als u naar het erfgoed kijkt qua natuur en cultuur.

Speaker 2: Dat is wel moeilijk, ik denk toch de natuur. Er is veel diversiteit op Texel en dat maakt het leuk. Ik kom ook wel eens op de andere Waddeneilanden maar op Texel heb je bos, strand aan de waddenkust. Het is, ja, allemaal veel diverser.

Speaker 1: En is het natuurlijk een groter eiland.

Speaker 2: Wij zijn net zo groot als al die andere Waddeneiland bij mekaar qua inwoners en toeristen.

Speaker 1: En is die diversiteit voor u ook een reden om op Texel te blijven?

Speaker 2: Ik zou geen betere plek weten om te wonen. Mijn dochter woont in Amsterdam, nou, ik moet er niet aan denken om in die stad te wonen.

Speaker 1: Daar heb je ook genoeg toeristen..

Speaker 2: Maar dat is toch anders, het tempo ligt daar veel hoger. Als je hier op de boot zit en van de boot afkomt, dan het zakt het tempo gewoon terug naar 75 procent.

Speaker 1: Oke, dus echt het gevoel van eigenlijk rust?

Speaker 2: De mentaliteit hier is ook wel van; lukt het niet vandaag, dan komt het morgen wel. Wat hier ook gebeurt is dat je soms een rekening 8 maanden krijgt. Dat kan hier allemaal.

Speaker 1: En wat zou voor u reden kunnen zijn om Texel te verlaten bijvoorbeeld?

Speaker 2: Geen idee.

Speaker 1: En wij waarom denkt u dat toeristen naar Texel komen?

Speaker 2: Dezelfde redenen als dat ik hier woon natuurlijk. Natuur, rust, ruimte, hier is van alles te doen zowel binnen als buitenactiviteiten.

Speaker 1: En hoe belangrijk is het erfgoed voor u?

Speaker 2: Ik vind dat ze op Texel niet zo zuinig zijn op het erfgoed. We zouden wel wat zuiniger op het eiland mogen zijn.

Speaker 1: En hoe bedoelt u dat?

Speaker 2: Ik vind het niet zo'n succes dat ze constant maar park aan het bijbouwen zijn. Zij moeten dat een beetje laten. Tegenwoordig worden die boerenbedrijven ook alleen maar groter en groter. En er wordt gebouwd met allemaal van die damwanden in plaats met een beetje fatsoenlijke uitstraling. Toeristen komen toch ook omdat het eiland klein en kneuterig is. Nou, zorg er dan ook voor dat die uitstraling ook een beetje klein en kneuterig blijft.

Speaker 1: U vindt dus dat het meer moet worden behouden. En in hoeverre bent u bewust dat het toerisme is gegroeid in de afgelopen 10/15 jaar?

Speaker 2: Ja, het seizoen is veel langer geworden he. Dat loopt echt van, nou, eind maart tot en met november.

Speaker 1: Ja oké. En wat is uw mening daarover?

Speaker 2: Dat vind ik prima. Iedereen verdient zijn boterham er van en daardoor zit iedereen goed in zijn vel. Het wel geen achterstandwijk. Ohja, en iedereen weet dus mee te profiteren.

Speaker 1: En ziet u ook iets van samenwerking? Worden de bewoners ook meegenomen in beslissing op het gebied van toerisme op het eiland?

Speaker 2: Nou ja via de gemeenteraad natuurlijk maar de gemeente wil er niks mee te maken hebben. Die trekt zich er helemaal niks van aan. Dat blijkt ook uit het feit dat voor jou geen tijd hebben. Ze zijn bezig met het schrijven van een toeristische nota, nou, dan is dit toch een cadeautje? Meer informatie hoe beter denk ik dan altijd. Maar ze willen gewoon hun eigen beleid uitstippelen.

Speaker 1: Maar dat merkt u eigenlijk wel in meerdere dingen dat dat gebeurt?

Speaker 2: Ze roepen dat ze de burgers erbij willen betrekken maar in de praktijk werkt het niet. Dat is zie je ook met een projectgroep. Met een aantal project hier in de Koog werkt het hele dorp samen, iedereen zowel ondernemers en bewoners en zo. En de enige die de afspraken constant niet nakomt is de gemeente, die laat het afweten. Projecten die gaan over onderhoud, schoonmaken en handhaven.

Speaker 1: Zijn ze dan bezig met andere dingen wat zij belangrijk vinden?

Speaker 2: Ja, want in Den Burg daar wonen 6000 mensen en wij hebben hier maar 700 stemmen. De helft van Texel. Alleen de helft van de inkomsten van Texel wordt hier gegenereerd, in de Koog, want de meeste toeristen zitten hier.

Je ziet bijvoorbeeld ook dat de verstening toeneemt. Op het moment kamperen er niet veel meer mensen met een tentje. En toen heeft de gemeente een toeristische nota gemaakt, waardoor wij een beddenstop hebben van 45000. Maar dat is een beetje een vaag begrip want dat klopt niet. Je hebt ook heel veel mensen die met een hoop geld een huis kopen en laten verhuren het hele jaar door. Dus ja, hoe dat precies zit, weet ik ook niet.

Maar er is ook een regel dat je kampeerplaatsen mag omzetten naar een bungalow. Toeristische functie mag worden gewisseld bijvoorbeeld, een hotel mag je omzetten in bungalows of andersom. Als het aantal bedden maar gelijk blijft. Maar dat heeft tot gevolg zeker, dat de kampeerhandel terugliep en dat al die parken ineens volkwamen met rietgedekte

bungalows. En toen kwamen al die grijzen Duitsers met die campers. Want dat is natuurlijk de laatste 2 jaar ontzetten gestegen. Het is niet te geloven wat wij hier allemaal langs zien komen. Het is gewoon niet kamperen, je hoeft niks op te zetten.

Speaker 1: Dus wat je nu veel ziet is inderdaad de vele verstening wat natuurlijk weer ten koste gaat van de natuur?

Nee dat klopt. Waar hebben jullie wel inderdaad viel met de verstening te maken en weer ten koste gaan van de natuur?

Speaker 2: Nou, wat je ziet is dat het vakantiepark in Cocksdorp heeft op een handige manier alle campings op het eiland in handen gekregen. Daar zitten aandeelhouders achter. Die war er dus om als doel winst te maken. Dus ja, die bouwen huisjes in plaats van campings want hun enige belang is geld te verdienen. Dus die zetten zo veel mogelijk van die rommel neer. Wij hebben hier dus 1 van de mooiste campings, die hier net in de duinen. Je kan erop wachten tot ze die natuurlijk ook platwalsen en er iets anders neerzetten. Dat bedoel ik dus. Daar is geld dus de motivator in plaats van andere belangen.

Nou ja je ziet hier kijkt en de de de. Dat is het vakantiepark cocksdorp nou die heeft ook via op eenhandige manier hier al die campings in handen gekregen. Nou technisch dat wordt gezien. Daar zitten aandeelhouders achter. Daar waren we dus even als als doel om winst te maken. Dus ja die bouwen in plaats van de camping bouwen ze natuurlijk want hun enig belang is geld verdienen. Dus die zetten zo zoveel mogelijk van die rommel neer. Is dus we hebben hier een hele mooie camping die weet je dan ook waarschijnlijk net achter de dag gezegd ik vind dat 1 van de mooiste. Je kan erop wachten tot ze die natuurlijk ook platwalsen en. En anders Shell is neerzetten dat bedoel ik dus. Daar is geld dus motivator in plaats van andere belangen.

Speaker 1: Dat is zeker wel zonde inderdaad. U gaf al aan dat u blij bent met het toerisme op het eiland. Hoe denkt u eigenlijk over de groei van het toerisme? Vanmiddag heb ik gehoord dat Texel wil gaan voor het verbeteren van het toerisme ipv het te laten groeien. Hoe denkt u daar over?

Speaker 2: Kwaliteitsverbetering inderdaad. Nee, dit heeft een financiële reden. Zij willen de tokkies kwijt en willen meer van die dikke Duitsers.

Speaker 1: Oké.

Speaker 2: Ja, dat willen zij. Maar ik denk dat je het diverse moet houden. Want anders ben je kwetsbaar. Als het slecht gaat met die mensen, de economie. Als zij opeens hun aandelen kwijt zijn, hebben zij geen geld meer en komen ze ook niet meer naar Texel toe. Dus je kan veel beter diverse blijven in de markt.

Speaker 1: En het wordt drukker op het eiland, heeft u daar ook overlast van dat u zich eraan ergert?

Speaker 2: Ook daar gaat de gemeente weer de mist in, want dan geven zij een circus toestemming om op de parkeerplaats achter de jumbo vol te zetten. Kijk, en dan gaat het mis, want dan kun je gewoon helemaal nergens je auto meer kwijt. Want niemand heeft geen plaats. En dat dan samen met al die toeristen uit Europa, dan gaat het mis.

Ik vind dus eigenlijk dat de gemeente een plan moet maken. Hun lange termijn visie die ontbreekt, het is allemaal hapsnap, dit is het. Allemaal beleid gericht op korte termijn. Je moet gewoon voor langere termijn een plan maken waarin je kijkt hoeveel toeristen die je kan hebben, hoeveel werk het oplevert, hoeveel mensen er dan hier moeten kunnen wonen. Dus dat het een beetje samenhang heeft.

Speaker 1: Dus dat is eigenlijk wel een beetje u jouw suggestie krijgen om het toerisme met een beetje te reguleren? Of te verbeteren?

Speaker 2: Ja, ik vind ook dat je voldoende mensen moet kunnen huisvestingen en er worden nu wel 54 huizen gebouwd voor de toerist. Maar voor de bewoners ho maar. Want je wilt niet weten wat er heen en weer wordt gesleept met die boot. Allemaal overkant personeel. Allemaal busjes uit Friesland met schoonmakers en zo. Dus dat is gewoon niet in verhouding. Dus je moet het op langere termijn bekijken. Een plan maken voor Texel hoe het erover 5, 10 en 20 jaar uitziet. En hoeveel mensen wij nodig hebben die kunnen werken.

Speaker 1: Op dit moment zijn ze gewoon aan het bouwen dus zegt u?

Speaker 2: Ja, nou, toeristisch gezien levert het geld op. Ik maak altijd een grap van over 5 jaar vertrekt de laatste permanente bewoner van Texel en dat is dit eiland gewoon een vakantiepark geworden. Dan is niks meer te betalen voor de gewone mensen.

Speaker 1: U woont natuurlijk al 21 jaar op Texel, wonen er nog steeds dezelfde mensen een beetje op het eiland?

Speaker 1: Ja, je ziet nog wel steeds een beetje dezelfde mensen op het eiland wonen maar er is ook veel leegloop van jongeren die vertrekken om te gaan studeren. Omdat er niet zoveel hoogopgeleide banen zijn hier. Het is meer de schoonmaak, de bouw en horeca aan banen die je hier kunt vinden.

Speaker 1: Ja, of natuurlijk iets voor jezelf beginnen. Maar ik ga over naar het laatste gedeelte van dit interview. In hoeverre denkt u dat het toerisme invloed heeft gehad op uw verbondenheid met Texel door de jaren heen? In positieve of negatieve zin?

Speaker 2: Nouja, voor mij persoonlijk wel. Ik heb natuurlijk een software pakket ontwikkeld die mensen op het eiland in gebruik hebben waardoor ik niet meer aan de overkant hoefde te werken.

Speaker 1: En met welk Texel voelt u zich meer verbonden, toen u hier kwam of het huidige Texel?

Speaker 2: Tja, het is er niet slechter op geworden maar ook niet beter.

Speaker 1: Is er nog iets van dat u zou willen toevoegen wat u denkt van wat ik zou moeten weten.

Speaker 2: Nou nee, ik denkt gewoon dat ze moeten bouwen voor de bevolking die hier gewoon wil blijven wonen. En dat ze niet grootstedelijke ambities moeten hebben van alles moet zeg maar. De dorpen moeten dorpen blijven. De oudere mensen die echt lang op het eiland wonen, die willen helemaal niet weg uit een dorp. Want die dorpen zijn ook heel

verschillend qua mentaliteit maar dat is ook juist de charme ervan. Vroeger had je hier ook nog een hoop zuipende jeugd. Maar die zijn allemaal verdwenen, die gaan nu naar het buitenland, naar weet ik veel Bulgarije.

Speaker 2: Hier is de horeca bijna niet meer vergelijkbaar met vroeger. Vroeger had je ook echt de jeugd camping hier op de Koog, en nu ook niet meer. Ze zijn er mee gestopt.

Speaker 1: Aha, ik las ook in een krantenartikel dat het is hier geen Ibiza is en dat zal het ook nooit worden. Of denkt u wel van mij mogen we wel meer jongeren hier hebben?

Speaker 2: Ja, ik heb er geen moeite mee. Maar zoals zo vaak, het hoeft van mij ook niet te worden zoals 20 jaar geleden. Nee. Dat er op tafels en stoelen worden gesprongen, geschreeuw horen als de voetbalclub op visite is. Dat hoor je nu wel maar ja, dan denk je ook dan had ik hier niet moeten gaan wonen. Wij zitten vaak zo een beetje naar buiten te kijken, mensen te kijken om het zo maar te zeggen. Er is altijd wat te doen. Er is gewoon een hele uitgebreide evenementenkalender. Try outs natuurlijk in het theatertje. We hebben allemaal festivals dus nee, je hoeft je niet te vervelen.

Speaker 1: Wel levendig dus.

Speaker 2: Ja.

Speaker 1: Ja dat was het interview. Ik wil u bedanken en daarvoor heb ik nog een kleinigheidje meegenomen voor u, als bedankje voor uw tijd.

10. Transcript 7

Speaker 1 = Interviewer

Speaker 2 = Interviewee (Female, 28, owner Beach bar, born, raised and lives on Texel)

Speaker 1: Allereerst wil ik graag weten of je op Texel bent opgegroeid?

Speaker 2: Jazeker, ik heb hier op de basisschool gezeten, de middelbare school gedaan en woon er hier nog dus ik kan wel zeggen dat ik hier ben opgegroeid.

Speaker 1: Ja, dat kan je inderdaad wel stellen. Ben je in de tussentijd ook nog weggegaan dat je ergens anders hebt gewoond?

Speaker 2: Ja, ik heb 4 jaar in Amsterdam gewoond, daar heb ik gestudeerd. En toen ben ik daarna weer teruggekomen. Ik dacht dat ik voor altijd weg zou gaan maar dat is niet hoe het is gelopen.

Speaker 1: Oke, en waarom is dat veranderd?

Speaker 2: Nou, dan kom je er toch wel achter dat je hele sociale leven hier afspeelt. Het voelt hier ook echt als mijn thuis. Misschien als ik naar een andere stad in Nederland was gaan studeren had het anders gelopen maar Amsterdam was gewoon niet mijn stad. En ik voel mij hier gewoon heel erg thuis dus dan is de keuze snel gemaakt. En ik woon nu hier weer 5,5 jaar vast hier op Texel.

Speaker 1: Je bent nu mede eigenaar van deze strandtent maar wat heb je precies gestudeerd?

Speaker 2: Pedagogische wetenschappen heb ik gestuurd in Amsterdam. Dat is heel iets anders. Ik moet wel zeggen dat het wel eens van pas komt bij deze baan, dat is wel grappig.

Speaker 1: Je zegt al, dat je bent opgegroeid op Texel maar wat voor gevoel komt er naar boven als je het over Texel hebt?

Speaker 2: Nouja, dat ik mij er thuis voelt, maar ook de rust, de vrijheid.

Speaker 1: Ja, want die rust had je in Amsterdam niet?

Speaker 2: Nee, en natuurlijk is het hier druk op het gebied van toerisme. Maar ik vind het nooit echt hectisch druk, wat je in Amsterdam wel echt had. Er is altijd wel een plekje waar ik mijzelf kan terug trekken, en ook in de zomer is dat gewoon mogelijk. Tuurlijk zijn er wel veel mensen, maar niet zoals in Scheveningen dat je zij aan zij op het strand ligt. Er is hier wel gewoon ruimte en dat vind ik erg prettig.

Speaker 1: Oke, en hoe zou je Texel omschrijven toen je hier opgroeide?

Speaker 2: Ja, dat vond ik natuurlijk verschrikkelijk, hartstikke saai. Maar als ik er op terug kijk, had ik natuurlijk alle vrijheid. Het was relatief veilig, dus ik zat op mijn 12de al alleen op de fiets richting mijn vrienden in Den Burg. Maar ook 's avonds, dat kon allemaal gewoon. Het was heel logisch, iedereen deed het.

Speaker 1: En ons kent ons waarschijnlijk?

Speaker 2: Jazeker, ook vooral met het uitgaan. Je kende iedereen.

Speaker 1: En in welk dorp ben je precies opgegroeid?

Speaker 2: In Eierland, vlakbij het vliegveld. Ik zei altijd tegen mijn ouders dat ik in de middle of nowhere woonde, maar dat vonden mijn ouders nooit echt grappig. Maar zo voelde dat voor mij op dat moment wel. Nu denk ik soms, wat heb ik mij aangesteld maar op dat moment voelde het erg ver weg van alles. En al helemaal, het is een heel raar iets op Texel maar als je in Den Burg woont dan is KaapNoord, uberhaupt Cocksdoorp is een uithoek. Dat is heeeeel ver weg, terwijl andersom is dat natuurlijk niet zo. Wij gaan heel snel nog even naar Den Burg om boodschappen te doen. Het is helemaal niet ver, maar dat is een dingetje. Met vriendinnetjes dus ook altijd zo. Het was heel logisch dat ik met hun meeding, maar naar mij toe was toch wel een wereldreis. Dat kon niet allemaal zomaar.

Speaker 1: En hoe zou je het huidige Texel beschrijven? Ook qua eilandbewoners, de laatste 10/15 jaar is er wel wat veranderd.

Speaker 2: Jazeker, tourisme ook denk ik. Wij worden steeds populairder, vooral bij de Duitsers en Belgen, die komen steeds meer. En ook vooral dagjes en weekend mensen, want accommodaties zitten vaak al snel vol. Maar als het lekker weer is, gewoon even een dagje. Je merkt wel echt dat het drukker wordt. Van mij is het wel goed zo, het hoeft niet drukker te worden.

Speaker 1: Op dit moment heb je er nog geen overlast van?

Speaker 2: Ik niet, maar ik verdien er natuurlijk ook mijn geld mee en ik ben er ook wel mee opgegroeid. Maar ik snap ook wel, als je een generatie ouder bent en geen werk hebt gerelateerd aan het toerisme dat je op een gegeven moment denkt van nou, ik kan niet eens meer normaal mijn auto parkeren of dat dat een beetje stoort. Het geeft natuurlijk wel een soort een gevoel dat het eiland van jou is, van de Texelaars. Stomme toeristen ga maar weer.

Speaker 1: Ja, dus je bent er ergens wel trots op om een Texelaar te zijn?

Speaker 2: Ja tuurlijk!

Speaker 1: En waar ben je dan het meeste trots op?

Speaker 2: Tja, dat is heel lastig om uit te leggen. Ehm, het is natuurlijk een super mooi eiland. En dat je met zijn allen genoeg bent, ook een eenheid vormt. Wij hebben natuurlijk veel mensen op Texel die niet van Texel komen maar hier werken. En als het bijvoorbeeld met het uitgaan iets aan de hand is en het is met Texelaars onderling, dan ja, dat gebeurt. Maar op het moment dat een Texelaar onenigheid heeft met een overkanter, dan gaan alle Texelaars samen, ook al hadden zij daarvoor nog samen ruzie dat is gewoon vergeten. Iedereen hoort bij elkaar. Net zoals wanneer Oranje moet spelen.

Speaker 1: Ja okee, duidelijk. En waarom heb je specifiek weer voor Texel gekozen om terug te komen en te blijven wonen?

Speaker 2: Nouja, natuurlijk omdat ik hier vandaan kwam, ik heb mijn hele vriendengroep hier, maar ook omdat ik al een relatie had. En omdat ik al wist dat ik terug wou naar het eiland dus dan is de stap makkelijk te maken. Zeker omdat ik in Amsterdam nooit op mijn plek heb gevoeld, dan is de keuze snel gemaakt.

Speaker 1: En wat kan voor jou een reden zijn om Texel wel te verlaten?

Speaker 2: Niet. Ik had er het toevallig van de week nog over, toen kwam een plaatje voorbij met droomhuis in Rotterdam. En toen zeiden wij: nee dat kan helemaal niet, want dat huis staat niet op Texel. Hoe kan dat dan een droomhuis zijn? Dus nee, ik ga niet weg.

Speaker 1: Dat is zeker duidelijk. En waarom denk je dat er zoveel toeristen naar Texel komen?

Speaker 2: Nou, omdat het voelt alsof je echt in het buitenland bent, je gaat met de boot en je bent ergens anders. Maar het is niet ver weg. Voor de Nederlanders is het nog dezelfde taal, het is niet groot maar je hebt wel echt het gevoel dat je echt weg bent. Want de boot zit ertussen.

Speaker 1: En nouja, bijvoorbeeld de Duitsers en de Belgen, die moeten nog wel een eindje rijden.

Speaker 2: Ja, misschien toch de rust en de ruimte. En alsnog, vanaf de boot ben je met drie uurtjes in Antwerpen, dus dat is niet een hele grote reis.

Speaker 1: En als je het bijvoorbeeld vergelijkt met andere eilanden? Het zijn er natuurlijk 5 op een rij

Speaker 2: Ik denk dat die er toch iets te klein voor zijn, maar je bent iets sneller uitgekeken. Terschelling is natuurlijk iets groter. Maar de boottocht duurt iets langer, iets moeilijker bereikbaar. En die boten zijn ook een stuk duurder. Die weren aanzienlijk auto's en caravans.

Speaker 1: Ja, want dat is natuurlijk hier een beginnend probleem. Het wordt drukker maar vooral met auto's.

Speaker 2: Ja, ik merk het wel. Vooral op de weg, je kunt niet inhalen en mensen rijden langzamer om uit de auto te kijken. Dat is de grootste stoofactor, niet zozeer dat het drukker wordt maar dat ze niet doorrijden. Het duurt gewoon erg lang voordat je ergens bent. Ik snap dat je op vakantie bent, maarja. Je moet je er ook wel een beetje op instellen dan valt het allemaal ook wel mee. Maar als je niet een goede dag hebt en haast, kan het wel erg gezellig zijn in de auto.

Speaker 1: Nouja, wat je al zei je bent erg afhankelijk van het toerisme. De meeste mensen verdienen hun brood van het toerisme dus weten zij ook wel wat zij kunnen verwachten. Vroeger was het natuurlijk 1 of 2 maanden hoogseizoen en nu is het het hele jaar lang door

Speaker 2: Ja klopt, mijn oma verhuurde vroeger ook zomerhuisjes. En in die tijd was het toen zelfs zo als je van de boerderij kwam, ik ben opgegroeid op de boerderij. Dat jezelf in de zomer naar het zomerhuisje ging en je eigen huis verhuurde omdat dat veel meer opleverde. En dat was dan alles, dus de zomervakantie en de bouwvak dus 6 weken. Nou die hele bouwvak is nu ook helemaal verspreidt. loopt niet meer gelijk. En zoals jezelf nu kunt zien, het begint nu al. En het is nog niet eens half april en dan loopt het in september ook nog lekker door. Wij noemen het 'de grijze golf', niet echt aardig maar dat zijn natuurlijk de mensen die niet meer afhankelijk zijn van de schoolvakanties en net iets meer kunnen uitgeven omdat zij geen thuiswonende kinderen meer hebben. Dus die weken zijn voor ons pittiger dan de zomervakantie want dan hebben wij ons zomerpersoneel en vakantiekrachten. En dan daarna voelt het voor ons net zo druk maar dan met minder personeel.

Speaker 1: Want jullie zijn gewoon het hele jaar geopend?

Speaker 2: Ja, in januari zijn wij alleen 3 weken gesloten en in november zijn wij 1 a 2 dagen dicht.

Speaker 1: Merk je ook dat het echt drukker is geworden de laatste 5 jaar?

Speaker 2: Dat durf ik niet helemaal te zeggen, omdat ik nog maar net echt erin zit. Maar ik merk wel dat het langer duurt. Wat je ook al zei, vroeger was het 1 a 2 maanden en nu is het vanaf half maart al wel druk, wel tussen haakjes, omdat je met minder personeel bent maar even ter vergelijking. Mensen zijn er wel, het loopt allemaal door.

Speaker 1: Ja, want wat ik nu ook een beetje om mij heen hoor is dat Texel wil geen minder, geen meer toeristen maar beter toerisme.

Speaker 2: Ja, ja, wij merken nu wel. Wij kijken ook wat voor cijfer ons gegeven wordt, en dat is nu aan het zakken. Dat willen wij natuurlijk niet. En dat doe je denk ik ook door niet meer mensen te faciliteren maar door de mensen die er zijn goed te bedienen. Wij proberen dat namelijk gewoon wel. Als het heel erg druk is, zetten wij gewoon een heleboel tafels op gereserveerd zodat wij gewoon wel voor de mensen die er zijn aandacht hebben en het gezellig is. En niet dat wij er nog een paar tafels bijzetten. Wij willen dat de mensen goed en snel geholpen worden en goede producten op tafel krijgen. In plaats van dat je alles moet afraffelen. En ik hoop dat veel meer mensen dat gaan doen. Dat het gewoon, dat iedereen voor kwaliteit gaat en niet voor kwantiteit.

Speaker 1: Nou, dan heb ik nog een paar vragen voor je. Wat denk jezelf over het toerisme? Denk je dat je er de komende jaren overlast van gaat krijgen of? Zij zijn natuurlijk ook aan het bouwen

Speaker 2: Ja, ja ze zijn zeker aan het bouwen maar het worden ook wel luxere huisjes. Ik denk die tendense wel blijft. Dat het prima blijft, maar het moet niet nog meer, niet nog drukker want dat kunnen wij gewoon niet aan. Er wordt wel eens voor de grap gezegd 'wij gaan zinken dit weekend' want dan komen er zoveel mensen. Maar dat is best wel pittig soms want er zijn best veel mensen die denken nou ik ga even met mijn caravantje of campertje en dan zoek ik een plekje. Want dat kan in heel Europa kan dat gewoon. Als de ene camping geen plaats heeft, rij je gewoon verder en zoek je daar een plaatsje. Maar hier kan dat gewoon niet, vol = vol. Ik weet van de Krim, dat zij tijdens de bouwvak van 2019 gewoon al helemaal vol zit. Er kan niks meer bij. En dat is gewoon een bizarre ontwikkeling. Mensen boeken al een jaar van te voren hun plekje op de camping.

Speaker 1: Ik weet niet of je dat een beetje in de strandtent kunt zien, maar zie je dat er mensen elk jaar terugkomen?

Speaker 2: Ja, wij hebben heel veel vaste gasten. Dat is heel leuk, die kennen ons ook allemaal.

Speaker 1: En ook denk je dat het toerisme invloed heeft gehad op je verbondenheid met Texel door de jaren heen?

Speaker 2: Dat durf ik niet zo te zeggen. Maar het is wel zo, als er niet zoveel toeristen waren geweest, had ik dit baantje niet gehad. En had ik het niet zo erg naar mijn zin gehad, omdat wij zo'n groot team omdat er zoveel toeristen zijn. Dus het kan zo zijn geweest dat ik minder snel terug was gekomen of iets anders was gaan doen.

Speaker 1: Zo te horen heeft het wel op een indirecte manier meegespeelt die keuze om weer terug te komen en dat je het zo naar je zin hebt op Texel.

Speaker 2: Nee dat klopt, ik natuurlijk moeilijk zeggen dat het er helemaal niks mee te maken heeft gehad. Dus ik denk het wel.

Speaker 1: En met welk Texel voel je je meer verbonden, met het Texel in je jeugd of het huidige Texel?

Speaker 2: Dit is echt een strikvraag. Ik denk met allebei wel maar op een hele andere manier. Ja, toen ik opgroeide had ik mijn vrienden hier, ging ik leuke dingen doen, elk weekend op stap. En nu ben ik voornamelijk aan het werk en vind ik dat heel prettig. Ik moet soms wel tegen mijzelf zeggen: kijk om je heen, je woont op een vakantie eiland. Geniet ervan, daar ben ik nu een stuk bewuster mee bezig dan 10 jaar geleden. Toen dacht ik alleen maar, ik moet een heel stuk fietsen voordat ik ergens ben.

Speaker 1: Want dat is ook wel een keuze geweest voor jou om voor Amsterdam te kiezen?

Speaker 2: Nouja, ik dacht toen alleen maar; stom eiland, ik kom niet meer terug. Amsterdam klonk toen natuurlijk heel tof, dus ik wou naar Amsterdam. Achteraf had ik veel beter naar Haarlem of Groningen kunnen gaan, iets wat meer dorps. Maar daar leer je ook weer van.

Speaker 1: Dan weet je iniedergeval wel waar je je thuis voelt en dat is zeer duidelijk Texel. Nou dat was het eigenlijk van mijn kant, ik weet niet of jezelf nog iets wilt toevoegen waarvan je denkt die moet ze nog weten?

Speaker 2: Nee, eigenlijk niet. Top zo.

Speaker 1: Dan bedank ik je en heb ik nog een kleinigheidje meegenomen voor je kostbare tijd.